

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2016-12-13
meddelad i
Huddinge

Mål nr: B 3066-15

1

PARTER (Antal tilltalade: 3)

Tilltalad

[REDACTED] J. M.
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Offentlig försvarare:

Advokat [REDACTED] J. Å.
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Åklagare

Kammaråklagarna [REDACTED] I. B och A. S.
Åklagarmyndigheten
Internationella åklagarkammaren i Stockholm
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt organiserande av människosmuggling, 20 kap 9 § 2 st utlänningslagen (2005:716)
2014-08-01 -- 2014-11-15

Påföljd m.m.

Fängelse 1 år 6 månader

Förverkande och beslag

Tingsrätten förverkar enligt 20 kap. 10 § utlänningslagen värdet av 50 000 kr från [REDACTED]
[REDACTED] solidariskt med [REDACTED]

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om
brottsofferfond.

Ersättning J. Å.

1. [REDACTED] tillerkänns ersättning av allmänna medel med 442 399 kr. Av beloppet
avser 88 480 kr mervärdesskatt.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
141 84 Huddinge	Björnkullavägen 5 A	08-561 660 30	08-711 05 80	måndag - fredag
		E-post: sodertorns.tingsratt.avdelning3@dom.se		08:30-16:00
		www.sodertornstingsratt.domstol.se		

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2016-12-13

Mål nr: B 3066-15

2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Övrigt

Yrkandet om kvarstad gentemot [REDACTED] ogillas.

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2016-12-13
meddelad i
Huddinge

Mål nr: B 3066-15

J. S.

Tilltalad

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Offentlig försvarare:

Advokat [REDACTED] M.F.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Åklagare

Kammaråklagarna [REDACTED] I.B. och A.S.
Åklagarmyndigheten
Internationella åklagarkammaren i Stockholm
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Medhjälp till grovt organiserande av människosmuggling, 20 kap 9 § 2 st och 4 st
utlänningslagen (2005:716)
2014-08-01 -- 2014-09-30

Påföljd m.m.

Villkorlig dom med samhällstjänst 220 timmar. Om fängelse i stället hade valts som påföljd skulle fängelse 9 månader ha dömts ut.

Frivårdskontor

Frivården Södertörn

Förverkande och beslag

Yrkandet om förverkande enligt 20 kap. 10 § utlänningslagen gentemot [REDACTED] J. S. ogillas.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2016-12-13

Mål nr: B 3066-15

Ersättning *M. F.*

1. [REDACTED] tillerkänns ersättning av allmänna medel med 508 920 kr. Av beloppet avser 101 784 kr mervärdesskatt.
2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Övrigt

Yrkandet om kvarstad gentemot [REDACTED] *S. S.* ogillas.

SÖDERTÖRNS TINGSRÄTT
Avdelning 3

DOM
2016-12-13
meddelad i
Huddinge

Mål nr: B 3066-15

Tilltalad

M. S.

Offentlig försvarare:

Advokat *C. S.*

Åklagare

Kammaråklagarna *I. B och A. S.*
Åklagarmyndigheten
Internationella åklagarkammaren i Stockholm
Box 57
101 21 Stockholm

DOMSLUT

Brott som den tilltalade döms för

Grovt organiserande av människosmuggling, 20 kap 9 § 2 st utlänningslagen (2005:716)
2014-08-01 -- 2014-11-15

Påföljd m.m.

Fängelse 2 år

Förverkande och beslag

1. I beslag tagna ID-handlingar och registreringsbevis förklaras förverkade. Beslagen ska bestå (Polismyndigheten 2015-0201-BG351 p. 15, 18, 24, 26 och 33).
2. Beslag vad gäller en italiensk polisrapport avseende fordonet LOL295 ska bestå till dess domen i ansvarsdelen vunnit laga kraft (Polismyndigheten 2015-0201-BG351 p. 51).
3. I beslag tagna ID-handlingar och en stämpel förklaras förverkade. Beslagen ska bestå (Polismyndigheten 2015-0201-BG356 p. 3, 4, 6, 7, 8, 50 och 54).
4. Tingsrätten förverkar enligt 20 kap. 10 § utlänningslagen värdet av 70 000 kr från Moustafa Salha, varav 50 000 kr solidariskt med Jacob Mekhlef.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 500 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. [REDACTED] tillerkänns ersättning av allmänna medel med 509 909 kr. Av beloppet avser 101 982 kr mervärdesskatt.
2. Kostnaden för försvaret ska stanna på staten.

Övrigt

M. S. Tingsrätten förordnar enligt 26 kap. 1 § rättegångsbalken om kvarstad på så mycket av [REDACTED] egendom att 70 000 kr kan antas bli täckt vid utmätning. Kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst under två månader från det att denna dom vann laga kraft.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING		S.
HÄNVISNINGAR		8
1	SAMMANFATTNING AV TINGSRÄTTENS BEDÖMNING	8
2	BAKGRUND	10
3	BEGÄRAN M.M.	16
4	UTVECKLING AV TALAN	20
5	UTREDNINGEN	25
6	DOMSKÄL	26
6.1	Tingsrättens behörighet	26
6.2	Vilka frågor har tingsrätten att pröva?	27
6.3	Har flyktingarna saknat pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige?	28
6.4	Har S.S. planlagt och organiserat människosmuggling?	28
6.5	Har M.S. planlagt och organiserat människosmuggling?	40
6.6	Har J.M. planlagt och organiserat människosmuggling?	60
6.7	Har resorna 1–15 anordnats i vinstsyfte?	74
6.8	Har Sverige varit flyktingarnas slutmål?	80
6.9	Hur ska gärningen bedömas?	88
6.10	Vilken påföljd ska M.S. dömas till?	91
6.11	Vilken påföljd ska J.M. dömas till?	92
6.12	Vilken påföljd ska S.S. dömas till?	92
6.13	Ska något utbyte av brott förverkas?	93
6.14	Ska M.S., J.M. och S.S. meddelas kvarstad?	95
6.15	Ska brottsverktygen förverkas?	95
6.16	Ska en viss handling vara kvar i beslag?	95
6.17	Ska de offentliga försvararna tillerkännas begärd ersättning?	95
6.18	Övriga frågor	96
HUR MAN ÖVERKLAGAR		96

HÄNVISNINGAR

De hänvisningar till förundersökningsprotokoll, protokollsbilagor och tilläggsprotokoll som finns i domen avser följande handlingar.

"Huvudprotokollet"	Förundersökningsprotokoll (i två delar), 2016-01-28	Tingsrättens aktbilaga 107
"Chattbilagan"	Protokollsbilaga 1	Aktbilaga 122
"IT-bilagan"	Protokollsbilaga 2	Aktbilaga 125
"Analysbilagan"	Protokollsbilaga 3	Aktbilaga 124
"Tilläggsprotokoll 1"	Tilläggsprotokoll 2016-02-04	Aktbilaga 109
"Tilläggsprotokoll 2"	Tilläggsprotokoll 2016-04-08	Aktbilaga 123
"Tilläggsprotokoll 3"	Tilläggsprotokoll 2016-05-27	Aktbilaga 108
"Tilläggsprotokoll 4"	Tilläggsprotokoll 2016-09-12	Aktbilaga 120
"Tilläggsprotokoll 5"	Tilläggsprotokoll 2016-09-16	Aktbilaga 121
"Tilläggsprotokoll 6"	Tilläggsprotokoll 2016-10-10	Aktbilaga 191
"Tilläggsprotokoll 7"	Tilläggsprotokoll 2016-10-25	Aktbilaga 193
"Tilläggsprotokoll 8"	Tilläggsprotokoll 2016-11-02	Aktbilaga 200
"Tilläggsprotokoll 9"	Tilläggsprotokoll 2016-11-18	Aktbilaga 213
Fotokonfrontation		Aktbilaga 208

1 SAMMANFATTNING AV TINGSRÄTTENS BEDÖMNING

I nedanstående tabell har några av de huvudsakliga påståendena i gärningsbeskrivningen markerats med ja eller nej, beroende på om tingsrätten har funnit detta bevisat eller inte. Det gäller om de tilltalade skaffat fram fordon till resorna eller på något annat sätt planerat/administrerat transportererna (resorna 1–15 i åtalet).

Därutöver berörs särskilt om någon av dem haft kontakt med chauffören vid respektive resa. Med "främjat resa till Sverige" avses att Sverige ska ha varit resans mål. I de fall tingsrätten har dömt någon av de tilltalade för en viss resa har detta markerats med en cirkel. Tingsrätten bedömt att det förelegat ett vinstsyfte beträffande samtliga resor. Observera att tabellen endast ger en förenklad bild av bedömningen i skuldfrågan.

		S.S.	M.S.	J.M.
Resa 1	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- - -	- Ja - Ja - Ja	- Nej - Nej -
Resa 2	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- - -	- Ja - Ja - Ja	- Nej - Nej -
Resa 3	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Ja	- Ja - Ja - Ja	- Ja, övrig planering - Nej - Ja
Resa 4	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Ja	- Ja - Ja, och kört själv - Ja	- Ja, övrig planering - Nej - Ja
Resa 5	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Ja - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 6	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Ja, indirekt - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 7	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Ja, indirekt - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 8	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Nej - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 9	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Nej - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 10	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 11	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Nej	- Ja - Nej - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 12	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- - -	- Ja - Ja - Nej	- Ja, övrig planering - Nej - Nej
Resa 13	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- Ja, fordon - Nej - Ja	- Ja - Nej - Ja	- Ja, övrig planering - Nej - Ja
Resa 14	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- - -	- Ja - Nej - Ja	- Ja, övrig planering - Nej - Ja
Resa 15	- Anskaffat fordon/övr. planering? - Kontakt med chaufför? - Främjat resa till Sverige?	- - -	- Ja - Nej - Ja	- Ja, övrig planering - Nej - Ja
Organiserat och planerat i övrigt?		-	Nej	Nej

2 BAKGRUND

2.1 Vad gäller målet?

Målet gäller framförallt frågan om S.S., M.S. och J.M. ska dömas för att ha organiserat människosmuggling avseende i huvudsak 15 transporter av flyktingar som gjordes under perioden augusti–november 2014 från Milano i Italien. Dessa transporter eller resor berörs närmare nedan. Samtliga dessa resor har avbrutits genom ingripande av polis i olika länder i Europa. De personer som körde fordonen har dömts eller i vart fall åtalats för människosmuggling eller motsvarande brott i respektive land.

Sammantaget har minst 180, utlänningar transporterats på detta sätt. Nedan benämns dessa som flyktingar, oavsett om de haft flyktingstatus enligt 1951 års konvention om flyktingars rättsliga ställning (flyktingkonventionen) eller om bestämmelserna i 4 kap. utlänningslagen (2005:716) är tillämpliga på dem.

Färdmedlen har varit personbilar, skåpbilar, minibussar och husbilar. Under den aktuella tiden var Milano ett nav för flyktingar från Mellanöstern som sökte sig vidare till olika europeiska länder. Då fanns det inte några fasta gränskontroller mellan de olika Schengen-länderna och inte heller t.ex. identitetskontroller vid tågresor mellan Danmark och Sverige.

I målet fanns tidigare ytterligare en misstänkt person. Misstankarna mot denne handläggs numera som ett särskilt mål (B 16186-16, se beslut av den 22 september 2016).

2.2 Resa 1, den 20 augusti 2014, med fordon RJY 029

Den 20 augusti 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen RJY 029 i Puttgarden i norra Tyskland. Bilen kördes av M.A., som har hörs som vittne genom bevisupptagning utom huvudförhandling. I bilen fanns dessutom M.Sh., som

också har hörts som vittne, samt ytterligare sex personer – varav två barn (se huvudprotokollet, s. 120). M.A. dömdes sedermera av en österrikisk domstol för människosmuggling med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 3, s. 21).

Bilen är registrerad på M.A.O. Denne är registrerad som ägare av sammanlagt 17 personbilar och en lastbil (huvudprotokollet, s. 411).

2.3 Resa 2, den 22 augusti 2014, med fordon MZP 559

Den 22 augusti 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen MZP 559 i Irschenberg i södra Tyskland. Den kördes av B.A. Nio personer, varav fyra barn, var passagerare (se huvudprotokollet, s. 141). Av dessa har N.T. hörts som vittne. B.A. dömdes sedermera av en tysk domstol för att i vinstsyfte ha smugglat in utländska medborgare vid tre olika tillfällen, bl.a. med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 9, s 51–57).

Bilen är en mindre skåpbil. Den ägs av Uppsala Super Taxi AB (huvudprotokollet, s. 33).

2.4 Resa 3, den 27 augusti 2014, med fordon GRZ 005

Den 27 augusti stoppade österrikisk polis minibussen GRZ 005 i Nassereith i Österrike. Den var då leasad av Besan Food Gross AB.

I bilen fanns föraren M.A. (se resa 1 ovan) samt 21 passagerare (tilläggsprotokoll 3, s. 21). M.A. dömdes sedermera av en österrikisk domstol för människosmuggling även avseende denna resa (se hänvisningen under resa 1 ovan).

2.5 Resa 4, den 27 augusti 2014, med fordon WSJ 799

Den 27 augusti stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen WSJ 799 i Garmisch i Tyskland. Bilen leasades då av Statoil Högdalen med adress i Bandhagen, som i tur hyrde ut den (huvudprotokollet, s. 176).

Förare var den egyptiske medborgaren A.M.E., som sedermera dömdes av en tysk domstol för att i vinstsyfte ha smugglat in utländska medborgare med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 9, s. 59–63). I bilen fanns även 11 passagerare, varav fyra barn (tilläggsprotokoll s. 33 ff.). Passagerarna uppvisade syriska pass men saknade erforderliga tillstånd för inresa i Tyskland (samma prot. s. 37). Från A.M.E. togs ca 620 euro i kontanter och två mobiltelefoner i beslag (samma prot. s. 40).

2.6 Resa 5, den 5 september 2014, med fordon NHT 111

Den 5 augusti 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen NHT 111 i Bad Feilnbach i Tyskland. Även denna bil var leasad av Statoil Högdalen och användes för biluthyrning (huvudprotokollet, s. 198). Det högsta tillåtna antalet passagerare i bilen är åtta personer, men nio passagerare och föraren A.E.K. fanns i den vid polisingripandet (a. prot. s. 199 och 202). A.E.K. dömdes sedermera av en tysk domstol för människosmuggling med anledning av denna händelse.

2.7 Resa 6, den 6 september 2014, med fordon MWH 578

Den 6 september 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen MWH 578 i Naila i Tyskland. Den kördes av G.E., som sedermera åtalades vid av en domstol i Tyskland för människosmuggling med anledning av bl.a. denna händelse (tilläggsprotokoll 9, s. 47–49). I bilen fanns också elva passagerare, varav tre barn (huvudprotokollet, s. 214). Vid den aktuella tidpunkten leasades bilen av OKQ8 i Johanneshov, som använde den till biluthyrning. Den är avsedd för åtta personer.

2.8 Resa 7, den 12 september 2014 med fordon 699 BDY

Den 12 september 2014 stoppade dansk polis den lettiskregistrerade personbilen 699 BDY i Padborg i Danmark. I bilen fanns då 18 passagerare, varav 4 barn, och föraren N.S.. Denne dömdes sedermera av en dansk domstol för människosmuggling med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 5, s. 13–18).

Bilen ägs av en privatperson, R.Z. (huvudprotokollet, s. 221).

2.9 Resa 8, den 14 september 2014, med fordon DTK 405

Den 14 september 2014 stoppade dansk polis den svenskregistrerade personbilen (husbilen) DTK 405 i Kolding i Danmark. I bilen fanns då 20 passagerare, varav åtta barn. Den kördes av F.T., som sedermera dömdes av en dansk domstol för människosmuggling ”av mer systematisk och organiserad karaktär” med anledning av denna händelse. Domstolen fann bevisat att passagerarna hade betalat ett ”inte oväsentligt belopp” för transporten från Italien till Danmark (tilläggsprotokoll 5, s. 20–24).

Bilen ägs av C.N. och T.N. i Tumba.

2.10 Resa 9, den 15 september 2014, med fordon ELG 330

Den 15 september 2014 stoppade dansk polis den svenskregistrerade personbilen (husbilen) ELG 330 i Padborg i Danmark. I bilen fanns 17 passagerare och föraren G.B. Denne dömdes sedermera av en dansk domstol för människosmuggling med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 5, 121, s. 1–6). Av passagerarna var 16 personer syriska medborgare och en var statslös. Sju av dem var barn. Den danska domstolen fann att det var bevisat att smuglingen av flyktingarna var organiserad av professionella människosmugglare för vinnings skull och att G.B. hade utgjort en del av en människosmugglingsorganisation. Vid husrannsakan i bilen hittades bl.a. några sönderrivna tågbiljetter med Milano som destination (huvudprotokollet, s. 263 och 268).

Ägare till husbilen var vid den aktuella tidpunkten Malms husbilar AB i Hägersten, som företräds av vittnet T.M. Den är avsedd för fem personer (a prot. s. 255 och 256).

2.11 Resa 10, den 19 september 2014, med fordon EGC 702

Den 19 september 2014 stoppades den svenskregistrerade personbilen (husbilen) EGC 702 i närheten av Turin i Italien. I bilen fanns vissa ”illegala invandrare” och chauffören G.V. (huvudprotokollet, s. 295). G.V. dömdes sedermera av en domstol i Italien för människosmuggling med anledning av denna händelse (uppgift från Europol i tilläggsprotokoll 8, s. 6). Husbilen ägs av M.A. och N.A.J. i Uppsala (a. prot. s 281 och 284).

2.12 Resa 11, den 25 september 2014, med fordon XJB 537

Den 25 september 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade bussen XJB 537 i Neu Duvenstedt i norra Tyskland. I bilen fanns 15 passagerare, varav sex barn, och föraren J.M.L. (huvudprotokollet, s. 300). Denne åtalades sedermera vid en domstol i Tyskland för ”smuggling av utlänningar” med anledning av denna händelse. Efter åtalet avbröts rättegången med anledning av att J.M.L. meddelades en slags åtalseftergift (se tilläggsprotokoll 9, s. 50). Vid tidpunkten för körningen leasades bilen av bolaget Al Rayan AB i Huddinge (a. prot. s. 298).

2.13 Resa 12, den 13 oktober 2014, med fordon UJE 210

Den 13 oktober 2014 stoppade dansk polis den svenskregistrerade personbilen UJE 210 i Kolding i Danmark. I bilen fanns sex passagerare och föraren S.E.A. (tilläggsprotokoll 1, s. 1–4). I bilen hittades bl.a. 327,20 euro i en plånbok och 1 750 euro i handskfacket.

Bilen är registrerad på M.A.O. (jfr resa 1 ovan) (huvudprotokollet, s. 411).

2.14 Resa 13, den 29 oktober 2014, med fordon XJA 035

Den 29 oktober 2014 stoppade dansk polis den svenskregistrerade bussen XJA 035 i Padborg i Danmark. Den kördes av C.B. Denne dömdes sedermera av en dansk domstol för människosmuggling med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 5, s. 7–11). Enligt domstolen hade C.B. transporterat 18 syrisk medborgare till Danmark. Dessa hade betalat 650 euro per person för transporten. Det rörde sig således om människosmuggling för vinnings skull.

Bussen var vid den aktuella tidpunkten leasad av bolaget Al Rayan AB i Huddinge (huvudprotokollet, s. 306). Angående detta bolag, se ovan under resa 11, som också gäller en buss av samma slag.

2.15 Resa 14, den 4 november 2014, med fordon MZP 559

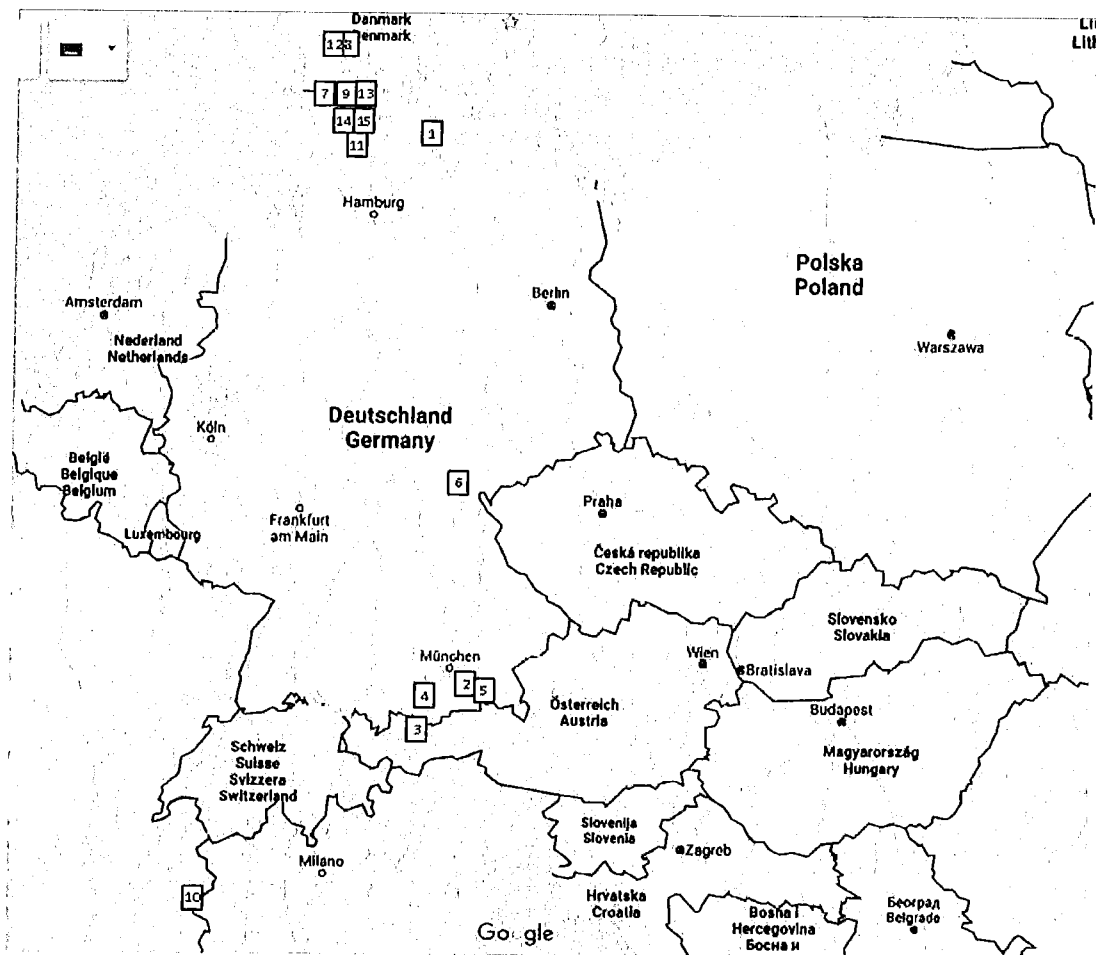
Den 4 november 2014 stoppade tysk polis den svenskregistrerade personbilen MZP 559 i Owschlag i norra Tyskland. Det rör sig om samma bil som i resa 2 ovan. Förare var V.I., som sedermera dömdes av en domstol i Tyskland för människosmuggling. I bilen fanns elva passagerare, varav fyra barn (huvudprotokollet, s. 312, se även s. 321–328). Bland passagerarna fanns vittnet Q.S.

2.16 Resa 15, den 4 november 2014, med fordon SKS 849

Vid ingripandet avseende resa 14 ovan stoppades även den svenskregistrerade personbilen SKS 849. Den kördes av I.C., som sedermera dömdes av en domstol i Tyskland för människosmuggling. Sex passagerare följde med på färden (huvudprotokollet s. 329). Även denna bil är registrerad på M.A.O., se även resa 1 och 12 ovan (samma protokoll, s. 318).

2.17 Översikt – karta avseende resorna

De platser där resorna 1 – 15 avbröts framgår av nedanstående karta, med angivande av respektive nummer (aktbilaga 203).

3 BEGÄRAN M.M.

3.1 Grovt organiserande av människosmuggling

Åklagarna har begärt att M.S., J.M. och S.S. ska dömas för grovt organiserande av människosmuggling (20 kap 9 § andra stycket utlänningslagen [2005:716]) enligt följande.

M.S., J.M. och S.S. har gemensamt och i samråd med bistånd av andra personer under perioden augusti 2014 – november 2014 i bl a Stockholms län och Italien i vinstsyfte planlagt och organiserat en verksamhet som varit inriktad på att främja att utlänningar – främst personer med syrisk härkomst – reser från norra Italien till Sverige utan de pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige.

M.S., J.M. och S.S. har *bland annat* vid nedanstående tillfällen gemensamt och i samråd främjat att utlänningar rest från norra Italien via bl a Österrike, Tyskland och Danmark med Sverige som mål, trots att de saknat de pass eller tillstånd som krävs för inresa här. S.S. medverkan gäller resorna 3–11 och 13.

1. Resa med fordon RJY029 från Milano, stoppad i Tyskland den 20 augusti 2014 med sju utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
2. Resa med fordon MZP559 från Milano, stoppad i Tyskland den 22 augusti 2014 med nio utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
3. Resa med fordon GRZ005 från Milano, stoppad i Österrike den 27 augusti 2014 med 21 utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
4. Resa med fordon WSJ799 från Milano, stoppad i Tyskland den 27 augusti 2014 med elva utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
5. Resa med fordon NHT111 från Milano, stoppad i Tyskland den 5 september 2014 med nio utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
6. Resa med fordon MWH578 från Milano, stoppad i Tyskland den 6 september 2014 med elva utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
7. Resa med fordon 699BDY från Milano, stoppad i Danmark den 12 september 2014 med 18 utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
8. Resa med fordon DTK405 från Milano, stoppad i Danmark den 14 september 2014 med 20 utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
9. Resa med fordon ELG330 från Milano, stoppad i Danmark den 15 september 2014 med 17 utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
10. Resa med fordon EGC702 från Milano, stoppad i Italien den 19 september 2014 med okänt antal utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
11. Resa med fordon XJB537 från Milano, stoppad i Tyskland den 25 september 2014 med nio utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
12. Resa med fordon UJE210 från Milano, stoppad i Danmark den 13 oktober 2014 med sju utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
13. Resa med fordon XJA035 från Milano, stoppad i Danmark den 29 oktober 2014 med 18 utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
14. Resa med fordon MZP559 från Milano, stoppad i Tyskland den 4 november 2014 med tio utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.
15. Resa med fordon SKS849 från Milano, stoppad i Tyskland den 4 november 2014 med sju utlänningar utan pass eller tillstånd som krävs för inresa i Sverige.

De aktuella fordonen ägs av till de åtalade personerna knutna företag eller privatpersoner eller har förhyrts i Stockholm särskilt för ändamålet.

J.M:s roll i den brottsliga verksamheten har bestått i att han:

- Fattat de avgörande besluten och styrt nätverket.
- Haft huvudansvar för nätverkets ekonomi.
- Planerat och administrerat transporterna av utlänningar från Italien och upp genom Europa, bland annat på plats i Italien.
- Indirekt tagit emot eller förbehållit sig rätten till betalning för att smuggla utlänningarna mot Sverige.

M.S. roll i den brottsliga verksamheten har bestått i att han:

- Planerat och administrerat transporterna av utlänningar från Italien och upp genom Europa.
- Företagit ett flertal resor till Milano för att på plats rekognosera och planera för transporterna.
- Administrerat chaufförer till dessa fordon.
- Instruerat chaufförerna om hur resan mot Sverige skall vidtas.
- Administrerat passagerare/utlänningar till transporterna.
- Tagit emot eller förbehållit sig rätten till betalning för att smuggla utlänningarna mot Sverige.
- Medverkat vid transport genom att köra ner fordon till Italien som använts för smuggling.

S.S. roll i den brottsliga verksamheten har bestått i att han:

- På uppdrag av J.M. och M.S. hyrt åtta stycken fordon för det särskilda ändamålet att använda dem i smugglingen, antingen personligen eller genom de företag som han är engagerad i.
- Låtit sin identitet användas av J.M. och M.S. genom att bland annat stå som frontfigur för Al Rayan AB, vars verksamhet bland annat använts för att dölja människo-smugglingen.
- Medverkat vid transport av fordonet EGC702 till Italien som använts för smuggling.

Brottet är grovt eftersom verksamheten bedrivits i stor omfattning och därmed inneburit ett systematiskt utnyttjande av utlänningars utsatta situation.

Åklagarna har uppgett följande till förtydligande av vad som avses med ”bland annat” (kursiverat i andra stycket första raden i gärningsbeskrivningen). Några ytterligare resor än de uppräknade görs inte gällande. Däremot påstås att de tilltalade har främjat utlänningsars resor med Sverige som mål även på andra sätt – genom att ordna chaufförer och fordon (från t.ex. M.A.O. och Uppsala Super Taxi AB) samt genom att företa egna resor till Milano. Åklagarna har också uppgett att S.S. i andra hand ska dömas för medhjälp till grovt organiserande av människosmuggling och att ett sådant påstående ryms inom gärningsbeskrivningen.

M.S., J.M. och S.S. har förnekat brott.

3.2 Förverkande av utbyte av brott och kvarstad

Åklagarna har begärt att skäligen uppskattade 150 000 kr (motsvarande 10 000 kr per resa) ska förverkas solidariskt från J.M., M.S. och S.S. såsom utbyte av brott enligt 20 kap 10 § utlänningslagen.

Åklagarna har också begärt tingsrätten enligt 26 kap. 1 § rättegångsbalken ska förordna om kvarstad på så mycket av de tilltalades egendom att detta belopp kan antas bli täckt vid utmätning. De har begärt att kvarstaden ska bestå till dess verkställighet kan ske, dock längst två månader efter lagakraftvunnen dom.

Grunden för begäran är att det skäligen kan befaras att M.S., J.M. och S.S. genom att avvika, undandra egendom, eller på annat sätt undviker att betala det värde som ska förverkas. Skälen för kvarstadsbeslutet uppväger enligt åklagarnas uppfattning det intrång eller men i övrigt som åtgärden innebär för M.S., J.M. och S.S. eller för något annat motstående intresse. Mindre ingripande åtgärder finns enligt dem inte att tillgå som på motsvarande sätt tar tillvara det allmännas intresse.

M.S., J.M. och S.S. har motsatt sig begäran om förverkande av påstått utbyte av brott och begäran om kvarstad.

3.3 Förverkande av påstådda brottsverktyg

Åklagarna har begärt att beslag 2015-0201-BG351 p 15, 18, 24, 26 och 33 (diverse id-handlingar och registreringsbevis anträffade hemma hos M.S.) ska förverkas enligt 20 kap. 10 § tredje stycket utlänningslagen.

Åklagarna har också begärt att beslag 2015-0201-BG356 p 3, 4, 6, 7, 8, 50 och 54 (diverse id-handlingar och en stämpel anträffade hemma hos M.S.) ska förverkas enligt 20 kap. 10 § tredje stycket utlänningslagen.

M.S. har motsatt sig detta.

3.4 Bevisbeslag

Åklagarna har begärt att ett beslag av en italiensk polisrapport avseende fordonet LOL 295 anträffad hemma hos Salha (2015-0201-BG351 p 51) ska bestå till dess att domen i ansvarsdelen vinner laga kraft.

M.S. har gått med på detta.

4 UTVECKLING AV TALAN

4.1 Åklagarnas sakframställan

Åklagarna har vid sakframställan i målet huvudsakligen hänfört sig till den presentation som har getts in till tingsrätten, bilaga 1. Därutöver kan följande tilläggas.

Målet rör organiserandet av sammanlagt 15 resor med flyktingar från i huvudsak Syrien, under perioden augusti till november 2014. Resorna har påbörjats i Milano och haft Sverige som slutdestination. Under resornas gång har de bilar som använts för transporterna stoppats på olika platser i Tyskland, Österrike, Italien och Danmark. Transporterna har avsett minst 188 personer som saknat nödvändiga tillstånd för inresa i Sverige. Förarna av bilarna har dömts i de länder där bilarna

stoppats och det har i de domar som avser förarna funnits uppgifter om betalning från flyktingarna till chaufförerna och andra.

Genom omfattande tekniska undersökningar, främst i form av elektroniska tömningar av telefoner och datorer samt övervakning av samtalstrafik och uppkopplingar mot mobiltelefonmaster, har ett antal kopplingar påträffats dels mellan de tilltalade och dels mellan de tilltalade och förarna av bilarna.

Vad gäller telefoner är det framförallt tre telefoner som är relevanta för utredningen, en telefon som tagits i beslag från M.S. och två telefoner som tagits i beslag från J.M. Genom kopplingar mellan telefoners s.k. IMEI-nummer (ett unikt enhetsnummer för telefoner) ICCID-nummer (ett unikt enhetsnummer för SIM-kort) och iCloud-konton. Ett iCloud-konto innebär kortfattat att telefoner går att koppla ihop med varandra via internet, för att exempelvis överföra sparade nummer och andra uppgifter. Åklagarna har påstått att det går att koppla ett antal telefonnummer till de tilltalade genom dessa IMEI- och ICCID-nummer samt iCloud-konton. Detta eftersom telefonoperatörer lämnat uppgifter där det framgår att ett visst SIM-korts ICCID-nummer går att koppla till ett visst IMEI-nummer, genom att ett visst SIM-kort har använts i en viss telefon. Det finns även en telefon som inte tagits i beslag, men som enligt åklagarna går att koppla till J.M. genom att vad som påstås vara J.M:s iCloud-konto har använts på den telefonen. Åklagarna har gjort gällande att följande nummer kan knytas till J.M. (endast de fyra sista siffrorna i numret anges): 5245, 6933, 2281, 4626, 0071 och 2891. På sidan 38 i åklagarnas presentation illustreras hur de olika telefonnumren, genom SIM-korten, gått att knyta till vissa telefoner. I bilden visas även vad de respektive numren döpts till i andras telefoner, det vill säga vilket kontaktnamn i telefonboken som respektive nummer har knutits till i andra personers mobiltelefoner.

Polisen har även tömt en dator av modell iMac som har tagits i beslag i en lokal som disponerats av de tilltalade ("kontoret"). Åklagarna menar att brukaren av

denna dator är J.M. I den datorn har ett antal e-postadresser påträffats, varav ett antal gått att knyta till J.M:s telefon, genom ett s.k. iMap-konto. Ett iMap-konto används kortfattat för att synkronisera olika Apple-produkter, så att exempelvis e-post kan läsas på flera olika enheter.

Utöver den tekniska bevisning som kort redogjorts för ovan har åklagarna även redogjort för kopplingar mellan de tilltalade och de fordon som använts för de femton resorna. De bilar som använts har antingen ägts av företagen Uppsala Super Taxi AB, Besan Food Gross AB och Al Rayan AB, eller av en person vid namn M.A.O. Ett antal bilar har även hyrts av de tilltalade eller företaget Al Rayan AB. Företagen går att koppla till de tilltalade antingen genom att de har kopplingar till styrelseledamöter i företagen eller, i fallet Al Rayan AB, att S.S. varit styrelseledamot. Handlingar kopplade till företagen har även återfunnits hos de tilltalade, i M.S. telefon och i den iMac som tagits i beslag.

Åklagarna har även redovisat de tids- och personkopplingar som påstås finnas mellan de tilltalade och de fordon och förare som använts vid de femton resorna. I samband med uthyrningarna av fordon från antingen uthyrningsföretag eller av privatpersoner har analyser gjorts av material från beslagtagna telefoner. En liknande analys har gjorts av de företagsfordon som förekommit i utredningen, där analysen framförallt varit inriktad på de samband som åklagarna menar finns mellan de tilltalade och de företag som disponerat fordonen. Liknande analyser har också gjorts av de resor och resebokningar som avsett de tilltalade M.S. och J.M. samt promemorior som har upprättats med anledning av M.S. och J.M:s resor till Milano under brottstiden. Åklagarna har även redogjort för omfattande chattar som är eller påstås härröra från de tilltalades telefoner. Chattarna har både skett mellan de tilltalade och mellan de tilltalade och andra personer. Åklagarna har vidare redogjort för inspelade samtal mellan M.S. och vad som påstås vara S.S. respektive J.M.

Åklagarna har också redogjort för ekonomiska analyser både vad gäller de tilltalades personliga ekonomi och en tänkbar ekonomisk kalkyl vad gäller de resor som målet gäller. Åklagarna har i anslutning till detta redovisat teknisk bevisning gällande de tilltalades användning av s.k. BankID. BankID är i korthet en elektronisk legitimation som används vid kontakt med myndigheter och banker. Åklagarna har i korthet gjort gällande att de tilltalade, med hänsyn till hur de kopplat upp sina BankID:n mot olika IP-adresser och vid olika tidpunkter, har använt varandras BankID:n. Åklagarna menar att detta gäller i synnerhet mellan S.S. och J.M.

Åklagarna har gjort gällande att M.S. haft rollen som "fixare" genom att bland annat utföra de uppgifter som framgår av stämningsansökan. S.S. påstås på motsvarande sätt vara "utförare" och J.M. påstås vara den som har kontrollerat verksamheten.

4.2 S.S.

S.S. har visserligen har medverkat till att hyra vissa fordon. Det har dock inte skett i syfte att främja utlänningars resa till Sverige. Han förstod inte att fordonen skulle användas på det sätt som nu har skett. Han blev således lurad.

Han har inte gett de övriga tilltalade tillåtelse att använda hans BankID i brottsligt syfte. I fråga om resa 10 har han visserligen åkt med i bilen till Italien. Något brottsligt uppsåt från hans sida har dock inte förelegat i något avseende. Han var inte ens i Sverige då fordonet avseende resa 11 användes.

En namnteckning på en fullmakt (s. 741 i huvudprotokollet) stämmer inte med namnteckningen på s. 285 i huvudprotokollet. Ett kontoutdrag visar att S.S. bankkonto har använts då han själv var i Irak (samma protokoll, s. 664). Det är således någon annan som har agerat i hans namn.

4.3 M.S.

M.S. kom till Sverige från Syrien. Under en period återvände han till Syrien men kom sedan tillbaka till Sverige 2009. Han har ett stort nätverk av syrier i Sverige. Han har hjälpt sin mamma, sin bror och en kusin att komma till Sverige. Det är därför inte konstigt att olika personer kontaktar honom i frågor som rör liknande resor. M.S. och hans flickvän reser ofta utomlands.

M.S. har visserligen skjutsat S.S. vid något tillfälle men har inget med organiserande av människosmuggling att göra. M.S. har haft bilaffärer tillsammans med M.A.O., som fungerar som målvakt för bilar. M.S. tar fotografier med sin mobiltelefon i syfte att komma ihåg saker. Ibland får han fotografier skickade till sin telefon för att han ska förklara olika saker för andra personer. M.S. känner ställföreträdaren för Besan Food Gross AB. Eftersom S.S. orsakade problem avseende fordonet GRZ 005 hjälpte M.S. till att få hem fordonet från Österrike. Han har också hjälpt till att flytta det. Han har visserligen kört fordonet WSJ 799 (resa 4 i åtalet) till Italien som ett gratis sätt att komma dit med sin flickvän. I övrigt har han inte gjort något av det som åklagarna har påstått. M.S. lämnade mobiltelefonen med nummer 9711 till polisen och gav dem koden till den. Det är i huvudsak han som har använt detta nummer. Nummer 3140 har han däremot inte använt.

4.4 J.M.

J.M. har inte på något sätt deltagit i organiserande av människosmuggling. Han har således inte heller varit någon slags chef i sådan verksamhet. Han har visserligen hjälpt sin chef i Al Rayan AB, S.S., att hyra fordon. Han har dock saknat vetskap om vad fordonen skulle användas till. De betalningar som har gjorts från S.S. konto till J.M. avser svarta löner och ligger i huvudsak före gärningarna i tiden.

Av de aktuella telefonnumren har J.M. använt endast nummer 2891.

5 UTREDNINGEN

M.S., J.M. och S.S. har hörts över åtalet. En sammanfattning av deras berättelser finns i bilaga 2.

På åklagarnas begäran har vittnesförhör hållits med följande personer:

- Flyktingar som har följt med på någon av resorna ovan: M.Sh., N.T., M.M.F., F.H. och Q.S.
- Förare av berörda fordon: M.A. (bevisupptagning utom huvudförhandling), A.A.A. och H.A.M. Därutöver har ett förhör som hållits med vittnet F.T. under förundersökningen lästs upp och till viss del spelats upp.
- Ägare till berörda fordon: T.N. och T.M.
- Anställda inom polisen som har hörts i denna egenskap: Polismännen L.S. och U.D. samt analytikern M.R.

Vittnesmålen återges endast genom att uppgifter av väsentlig vikt berörs i domskälen (s.k. vävda domskäl).

Under förhören har i varierande utsträckning uppgifter från polisförhör under förundersökningen lästs upp och åberopats, enligt vad som framgår av respektive förhör.

Åklagarna har också lagt fram mycket omfattande skriftlig bevisning samt fotografier, kartor, grafer och liknande utredning. Förundersökningsmaterialet baseras i stor utsträckning på analyser, kartläggningar m.m. av en synnerligen omfattande mängd data från beslagtagna datorer (drygt 400 gigabyte) och mobiltelefoner (ca 120 gigabyte, att jämföra med ca 10 gigabyte i en vanlig smartphone). Vidare har syn hållits på en stämpel.

6 DOMSKÄL

6.1 Tingsrättens behörighet

Den gärning som åtalet avser påstås ha begåtts bl.a. i Stockholms län och i Italien. I fråga om gärningar som har begåtts utomlands döms efter svensk lag och vid svensk domstol bl.a. om brottet har förövats mot Sverige (2 kap. 3 § 4 brottsbalken). Brottet organiserande av människosmuggling ska anses vara ett sådant brott (se prop. 1983/84:144 s. 120 angående det ursprungliga straffstadgande som numera återfinns i 20 kap. 9 § utlänningslagen). Det rör sig således om ett brott mot ett sådant intresse beträffande vilket den svenska staten uppfattas som bärare (se Petter Asp, Internationell straffrätt, 2011, s. 47, med där angivna hänvisningar).

Beträffande frågan om vilken svensk domstol som är behörig är det, vad gäller den del av gärningen som har förövats utomlands, avgörande vilket tvistemålsforum som de tilltalade har eller var gärningspersonen gripits eller annars uppehåller sig (19 kap. 2 § rättegångsbalken). När åtal väcktes hade J.M. och S.S. denna tingsrätt som tvistemålsforum. Om åtal väcks samtidigt mot flera personer för samma gärning är tingsrätten behörig att pröva hela målet, om någon av dem har att svara vid tingsrätten (19 kap 3 § samma balk). I fråga om den del av gärningen som påstås ha begåtts i Sverige följer det av gärningsbeskrivningen att samtliga tingsrätter i Stockholms län är behöriga (19 kap. 1 § andra stycket samma balk). Därutöver framgår det av åklagarens sakframställan att de händelser på svenskt territorium som påstås utgöra den brottsliga gärningen i huvudsak har ägt rum inom denna tingsrätts domsaga.

6.2 Vilka frågor har tingsrätten att pröva?

Brottet organiserande av människosmuggling riktar sig mot organisatörer av illegala resor. För att bestämmelsen i fråga ska bli tillämplig krävs inte att utlänningsen tar sig in eller har för avsikt att ta sig in i Sverige illegalt. Det saknar också betydelse om utlänningsen efter inresan har rätt att stanna här, exempelvis för att hen är

flykting. Det avgörande är i stället om utlänningen saknar pass och sådan tillstånd som krävs för inresa (t.ex. visum) och att resan ingår i en planerad verksamhet i syfte att främja att utlänningar kommer till Sverige utan erforderliga handlingar (se Wikrén och annan, Utlänningslagen med kommentarer, version den 1 april 2016, Zeteo, avseende 20 kap. 9 §).

Målet gäller i huvudsak transport av personer som har flytt från det krigsdrabbade Syrien, såväl syrier som personer av andra nationaliteter som har varit bosatta i Syrien. Det är allmänt känt att ett krig pågår i Syrien och att levnadsförhållandena i de krigsdrabbade områdena är mycket svåra, bl.a. har ett stort antal civila dödats eller sårats till följd av striderna. Detta förhållande påverkar dock inte giltigheten av den nu aktuella straffbestämmelsen eftersom det inte är frågan om någon sådan situation som avses i 24 kap. 4 § brottsbalken (nöd). Däremot kan ett eventuellt humanitärt syfte från en gärningspersons sida ha betydelse vid prövningen av vinstsyftet och i påföljdshänseende (se nedan).

Tingsrätten ska inom ramen för skuldfrågan pröva följande frågor:

- Har flyktingarna saknat pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige?
- Har S.S. planlagt och organiserat människosmuggling?
- Har M.S. planlagt och organiserat människosmuggling?
- Har J.M. planlagt och organiserat människosmuggling?
- Har resorna 1–15 anordnats i vinstsyfte?
- Har Sverige varit flyktingarnas slutdestination?
- Hur ska gärningen bedömas?

6.3 Har flyktingarna saknat pass eller de tillstånd som krävs för inresa i Sverige?

Redan det förhållandet att de aktuella flyktingarna valt att resa med bil till en relativt hög kostnad i stället för t.ex. det bekvämare, snabbare och billigare alternativet att flyga talar för att det rör sig om personer som saknar visum och liknande till-

stånd för att komma in i det land som är deras respektive slutmål. Med andra ord talar detta för att flyktingarna ville undvika sådana identitetskontroller som alltid förekommer vid flygresor. De utländska domar, polisrapporter och liknande utredning som finns från respektive polisingripande visar med tillräcklig grad av säkerhet att de i målet aktuella flyktingarna inte hade visum till Sverige eller något annat tillstånd som ger dem rätt att vara här (se hänvisningarna i avsnitt 2). Även om dessa domar etc. avser frågan om flyktingarna saknat visum eller liknande tillstånd att resa in andra länder än Sverige, blir bedömningen avseende Sverige densamma med tanke på att samtliga Schengen-länder omfattas av ett gemensamt system för viseringar. I vissa fall saknade flyktingarna också pass. Enligt bestämmelsen om organiserande av människosmuggling krävs det dock både pass och annat tillstånd, såsom visum, för att inresan ska anses tillåten (prop. 1983/84:144 s. 117).

6.4 Har S.S. planlagt och organiserat människosmuggling?

6.4.1 Hur ska S.S. berättelse värderas överlag?

Enligt tingsrättens mening är inte S.S. uppgifter inför rätten tillförlitliga. Skälen för detta är följande.

Han har genomgående lämnat mycket undvikande och vaga svar, t.ex. vad gäller hur och när de hyrda fordonen skulle återlämnas. Andra exempel på detta är att han har uppgett att han hade två-tre anställda i Al Rayan AB, trots att han rimligen borde veta hur det förhåller sig med den saken, att han "kan ha" lånat pengar från J.M. för att starta företaget samt att "det är möjligt" att Al Rayan AB leasade XJA 035 och XJB 537. Än mer uppseendeväckande är hans svar på frågor kring om hans styrelseuppdrag i vissa bolag förutom Al Rayan AB, då han har varit osäker på om han haft uppdragen men uppgett att det är möjligt, trots att han inte vet något närmare om bolagen (tilläggsprotokoll 9, s. 3). Överlag har S.S. uppgett att han inte

minns och att det kan ha varit på det ena eller andra sättet. Han har också vid flera tillfällen ändrat sig under förhören inför rätten.

Hans uppgifter inför rätten avviker dessutom i mycket hög grad från det som han har berättat under förundersökningen, särskilt vad gäller J.M:s och M.S. roll i Al Rayan AB (se t.ex. s. 734 i huvudprotokollet) och i vilken utsträckning M.S. var inblandad i människosmuggling. Förhören under förundersökningen har såvitt känt lästs upp och godkänts av honom. Hans förklaring till varför han tidigare lämnade andra uppgifter, att han ville slippa ut ur häktet, är inte i sig en tillräcklig förklaring till detta och förklarar inte heller varför han lämnat liknande uppgifter även efter det att han släpptes ur häktet (se t.ex. s. 721 och 733 i huvudprotokollet, som har föredragits under förhöret med S.S.). Vid de tidigare förhören pekade han bl.a. ut M.S. som drivande i att transportera människor från Milano mot Sverige och berättade att det var M.S. som bad honom starta ett aktiebolag (samma prot. s. 711). En tänkbar förklaring är att han varit rädd för konsekvenserna av att han står fast vid de uppgifter som han lämnade under förundersökningen, vilket U.D:s vittnesmål talar för. Oavsett anledningen gör avvikelserna att det inte går att lita på det som S.S. har sagt inför rätten. Detta medför dock inte i sin tur att hans tidigare uppgifter under förundersökningen skulle vara tillräckliga för en fällande dom gentemot de övriga tilltalade.

Vidare framstår det som att S.S. uppgifter om resan till Irak inte går ihop. Han har berättat att han fick reda på att bilarna användes till annat än att transportera turister i samband med att han åkte till Italien den 3 september 2014. Samtidigt har han berättat att den enda gången som han varit i Italien var när han var på väg till Irak, vilket tingsrätten tolkar som att han hade bestämt sig för att åka till Irak redan före avresan till Italien. I andra sammanhang har han uppgett att han inte hade bestämt sig för det i förväg men att hans familj redan befann sig i Irak. Med tanke på att hans familj fanns där och hans agerande att hyra en rad fordon under kort tid är det mer än tänkbart att hans avsikt från början var att lämna Sverige under en längre tid.

6.4.2 *Vilken roll har S.S. haft i Al Rayan AB och vilket syfte fanns med bolaget?*

Enligt tingsrättens mening är det uppenbart att S.S. har varit endast en formell företrädare utan att i realiteten ha en företagsledande ställning för Al Rayan AB. Han har således varit en målvakt eller, om man så vill, en frontfigur. Det visar också att bolaget inte har bedrivit den verksamhet som S.S. har påstått. Skälen för detta är följande.

1. För det första framstår S.S. uppgifter om vilken verksamhet som han avsåg att bedriva i bolaget som synnerligen oklara. Dessa omständigheter innebär att tingsrätten anser att S.S. uppgifter om vad bolaget skulle ägna sig åt talar för att det i själva verket rörde sig om någon annan slags verksamhet som han inte vill redogöra för.
 - a) S.S. registrerades som ensam styrelseledamot i bolaget Al Rayan AB den 23 augusti 2014 (huvudprotokollet, s. 364). Vid bildandet registrerades företaget i den kategori i bolagsregistret som avser taxibranschen (samma prot. s. 654). I en bolagsordning som registrerades den 1 september 2014 angavs dock att företaget skulle ägna sig åt försäljning av exklusiva märkesur online och viss verksamhet avseende telecom-produkter m.m.
 - b) S.S. har själv en bakgrund som taxichaufför och har enligt egen uppgift fortsatt att köra taxi parallellt med verksamheten i Al Rayan AB. S.S. och J.M:s uppgift om att företaget skulle ägna sig åt skolskjutsverksamhet skulle i och för sig kunna förklara den omständigheten att företaget kom att leasa minibussar, varav åtminstone en hade skolskjutsskyltar. De har också uppgett att de försökte få ett kontrakt på att köra färdtjänst. Slutligen har de berättat om att Al Ryan AB skulle försöka få till stånd ett avtal med Arbetsförmedlingen avseende att tillhandahålla s.k. etableringslotsar till invandrare. Tingsrätten

uppfattar att det rör sig om verksamhet enligt de numera upphävda bestämmelserna i 11–13 §§ lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

- c) Ingen av dessa verksamheter blev dock av, och några avtal tecknades såldes inte med vare sig kommunen, Arbetsförmedlingen eller den myndighet som ansvarar för färdtjänst. Det är i och för sig inget uppseendeväckande att en planerad verksamhet inte blir av. Det framstår dock som mycket osannolikt att all denna verksamhet har planerats och att besked har mottagits från kommunen och de andra myndigheterna under loppet av endast några veckor eller dagar (se tidsaxel nedan).
- d) Som framgår ovan registrerades S.S. som styrelseledamot i företaget Al Rayan AB den 23 augusti 2014, förmodligen i nära anslutning till att han köpte företaget. Endast några dagar senare skulle S.S. alltså ha gett upp förhoppningarna om avtal med kommunen och andra myndigheter för att i stället ägna sig åt att skjutsa vad han uppfattade som turister från Italien till Sverige. Därefter lämnade han Sverige den 3 september 2014 för att inte återvända under lång tid. Det bör särskilt understrykas att fordonen XJA 035 och XJB 537 leasades av Al Rayan AB (således av S.S.) dagen före det att S.S. lämnade Sverige. Det gör att dessa fordon uppenbarligen inte kan ha leasats i syfte att användas till den tidigare planerade verksamheten.
- e) Dessutom ska några personer ha anställts av Al Rayan AB för att arbeta som etableringslotsar, trots att någon sådan verksamhet inte bedrevs.
- f) Förutom de ovan nämnda bussarna har även kontoret anskaffats och flera iMac-datorer köptes in. Anskaffandet av materiella och personella resurser talar för att det bedrevs någon verksamhet i bolaget förutom ansträngningarna för att få till stånd kontrakt med olika myndigheter.

2. För det andra förefaller S.S. sakna kunskap om en rad väsentliga förhållanden i Al Rayan AB:s verksamhet och i realiteten haft en begränsad beslutanderätt.
- a) I förhör under förundersökningen har S.S. gång på gång gett uttryck för att det var J.M. och M.S. som styrde företaget (huvudprotokollet, bl.a. s. 734, som har föredragits under förhöret med S.S.).
 - b) På fråga om hur det kom sig att M.S. hämtade ut ett par telefoner för företagets räkning har S.S. inför rätten gett uttryck för att han själv inte ägnade sig särskilt mycket åt företaget vid den aktuella tidpunkten, då han i stället körde taxi (huvudprotokollet, s. 733, som har föredragits under förhöret med S.S.). Han vet för övrigt inte vad som hände med telefonerna.
 - c) S.S. har sagt att han inte visste hur Al Rayans ekonomiska situation var när han köpte bolaget, trots att detta torde vara den viktigaste omständigheten vid ett bolagsköp.
 - d) Han vet inte ens vilken e-postadress som bolaget hade.
 - e) I utredningen förekommer ett anställningsavtal och en lönespecifikation för en bror till M.S., som ska ha varit anställd vid företaget – trots att S.S. enligt egna uppgifter saknar kännedom om detta (huvudprotokollet, s. 365 och 366).
 - f) S.S. har inte ens varit säker på hur många personer som var anställda i företaget, trots att det endast ska ha rört sig om ett fåtal.
 - g) En fullmakt att agera för företagets räkning har upprättats och den förefaller vara undertecknad av någon annan än S.S. (huvudprotokollet s. 738).
 - h) S.S. har uppgett att han inte känner till den person som efterträdde honom som styrelseledamot i företaget, trots att en sådan förändring enligt lag kräver att han i egenskap av aktieägare medverkar vid en bolagsstämma alternativt att han överlåter aktierna. Han känner inte

heller till vissa andra förhållanden som anges i den förvaltarberättelse som upprättades med anledning av företagets konkurs (aktbilaga 205).

- i) S.S. har begränsade kunskaper i det svenska språket och förefaller sakna kännedom om en rad förhållanden av praktisk betydelse för att bedriva företagsverksamhet, såsom BankID samt förfarandet hos Bolagsverket och Skatteverket. De kontakter som har förevarit mellan Al Rayan AB och banker, telefonbolag, myndigheter etc. har också genomgående skötts av andra personer än S.S.
 - j) S.S. uppgift om att M.S. gav honom ett bankkort som han skulle ha för att använda till att betala för fika och liknande mindre utgifter är knappast förenlig med att han skulle ha haft en företagsledande roll i bolaget (på fråga angående s. 714 i huvudprotokollet, som har föredragits under förhöret med S.S.). Det ger snarare intrycket av att S.S. haft en påtagligt underordnad roll i verksamheten.
 - k) Transaktioner på S.S. Swedbank-konto förefaller ha gjorts av någon annan. Vittnet A.A.A. har t.ex. fått en överföring från detta konto avseende vad han har uppgett vara en återbetalning av ett lån som han lämnat till M.S. (jfr förhörsuppgifter, huvudprotokollet, s. 508). M.S. har således vid i vart fall någon tidpunkt disponerat S.S. konto. Dessutom har kortköp gjorts i Jordbro med S.S. bankkort vid tidpunkter då denne rimligen måste ha varit utomlands (huvudprotokollet, s. 664).
 - l) Även S.S. BankID förefaller ha brukats av någon annan, nämligen någon som regelbundet använder samma nätverk som J.M. (huvudprotokollet, s. 434). Se även nedan avseende J.M. och betalning av räkningar m.m.
3. För det tredje står det klart att J.M. har haft en central roll i Al Ryans verksamhet.
- a) Tingsrätten fäster inte något större avseende vid att S.S. har använt uttryck på arabiska som skulle kunna tolkas som att J.M. varit den som i praktiken styrde företaget, eftersom det enligt tolkarna även finns en

annan innebörd av detta uttryck. Än mindre betydelse har vilken sittplats som var och en av dem använde på kontoret. Däremot finns det en rad andra omständigheter som gör att S.S. och J.M:s uppgift om att det var S.S. som styrde företaget kan sättas i fråga.

- b) Både S.S. och J.M. har uppgett att S.S. köpte företaget av J.M:s bror och att S.S. åkte till Uppsala för att skriva på köpehandlingar hos en auktoriserad revisor. De har också berättat om att S.S. lånade pengar av J.M. för att starta företaget, även om det för tingsrätten framstår som något oklart om detta lån avsåg köpeskillingen eller någon form av investering i utrustning till företaget, driftskostnader eller liknande. J.M. ska således ha varit såväl anställd som finansiär av verksamheten (genom ovan angivet lån), vilket i sig framstår som en ovanlig kombination. Detta ska, utöver löneutbetalningar, förklara överföringarna av 134 540 kr från S.S. bankkonto till ett konto som tillhör J.M:s hustru.
- c) J.M. var också den som förmedlade S.S. köp av bolaget.
- d) På frågor om J.M:s roll i företaget har S.S. gett uttryck för att han själv inte var på plats på kontoret särskilt ofta. Se även uppgiften från polisförhör om att J.M. och M.S. styrde företaget (huvudprotokollet, s. 734).

4. För det fjärde står det klart att S.S. har varit målvakt i andra bolag. Under den tidsperiod som åtalet avser och ett halvår därefter har han sammantaget haft uppdrag i tre bolag, varav några inträden har skett när han befann sig i Irak (tilläggsprotokoll 9, s. 3). Som berörs ovan har S.S. lämnat mycket vaga uppgifter vad gäller hans kännedom om dessa bolag och uppdrag.
5. För det femte har M.S. i det sista kompletterande förhöret med honom inför rätten gett uttryck för att han inte är främmande för att hjälpa till med att skaffa fram "svarta namn" (målvakter) till företag i syfte att t.ex. undkomma

betalningsansvar avseende skulder hos Kronofogdemyndigheten. Med tanke på M.S. kopplingar till Al Rayan AB, men framförallt till de hyrningar av bilar som S.S. gjort (se nedan) är detta en möjlig förklaring till S.S. begränsade roll i företaget.

Det kan nämnas att också åklagarna har åberopat bevisning ”till vederläggande av att S.S. varit styrande i planeringen och genomförandet av brottsplanen” (aktbilaga 212).

6.4.3 I vilken utsträckning kan S.S. kopplas till anskaffandet av fordon?

S.S. har i eget namn eller för Al Rayan AB:s räkning anskaffat de fordon som användes vid resorna 3–11 och 13, dvs. tio fordon. Detta har skett inom loppet av ungefär tre veckor (se tidslinje nedan). Sett i ljuset av att han har bedrivit verksamhet i bolaget under ca två veckors tid innan han reste till Irak och med tanke på att bolaget inte bedrev någon laglig verksamhet under denna tid, är omfattningen av anskaffandet av fordon synnerligen anmärkningsvärt. Det är särskilt anmärkningsvärt att tre av fordonen är husbilar, med tanke på att detta inte torde vara vanligt förekommande vid yrkesmässig transport av t.ex. turister. I fråga om husbilarna har S.S. uppgett att syftet med att hyra dessa var ”samma som tidigare”, dvs. att transportera turister. Tingsrätten anser dock att den omständigheten att husbilar har valts för transporter av personer utanför den egna familje- eller vänskapskretsen snarare talar för att syftet har varit att dölja verksamhetens egentliga natur genom att minska risken för att polisen i olika länder avbröt färderna.

Tidslinje avseende S.S. agerande

15/8 2014	• GRZ 005 (resa 3) hyrs från Besan Food Gross AB (stoppas 27/8)
Augusti 2014	• Köp av aktierna i Al Rayan AB
23/8 2014	• Registreras som styrelseledamot i Al Rayan AB
23/8 3/9 2014	• Påstådd planering av färdtjänst, skolskjuts och etableringslotsar
23/8 2014	• WSJ 799 och NHT 111 (resorna 4 och 5) hyrs på Statoil (stoppas 27/8 resp. 5/9)
23/8 2014	• 699 BDY (resa 7) hyrs av en privatperson (stoppas 12/9)
30/8	• DTK 405 (resa 8) hyrs av T.N. (stoppas 14/9)
31/8	• ELG 330 (resa 9) hyrs av Malms Husbilar AB (T.M.) (stoppas 15/9)
31/8	• EGC 792 (resa 10) hyrs av en privatperson (stoppas 19/9)
1/9 2014	• MWH 578 (resa 6) hyrs på OKQ8 (stoppas 6/9)
2/9	• XJB 537 och XJA 025 (resorna 11 och 13) leasas av Al Rayan AB
3/9 2014	• Åker med EGC 792 till Italien via bl.a. Österrike (se foto s. 283 i huvudprotokollet)
Sept. 2014	• Åker till Irak

Efterföljande händelseförlopp

Därutöver har Al Rayan AB:s fordon XJB 537 (resa 11, stoppades den 25 september 2014) med all sannolikhet lämnat Sverige någon gång i september 2014 och XJA 035 (resa 13, stoppades den 29 oktober 2014) någon gång i september eller oktober 2014.

6.4.4 I vilken utsträckning kan S.S. i övrigt kopplas till resorna 1–15?

Vid resa 8 var F.T. chaufför. Denne har i polisförhör som har lästs upp vid huvudförhandlingen berättat om hur han fick uppdraget att köra husbilen DTK 405 av några personer som han träffade i en park i Milano. En sekvens av förhöret har även spelats upp med bild. Av utskriften av polisförhöret framstår det som att F.T. ska ha sagt att han känner igen personen foto nr 2 i kompendium nr 2. På detta foto syns S.S. Enligt tingsrättens mening talar dock uppspelningen av förhöret för att det är foto nr 2 i kompendium nr 3 som F.T. reagerar på, förutsatt att kompendierna var visats upp i nummerordning i enlighet med vad som anges i huvudprotokollet, s.

251. Tingsrätten anser således att fotokonfrontationen med F.T. inte i någon utsträckning knyter S.S. till den påstådda gärningen.

A.A.A., som körde en bil från Sverige till Milano, har visserligen fått pengar överförda från S.S. Swedbank-konto. Han har dock själv uppgett att detta avsåg en återbetalning av ett lån till M.S. Med tanke på S.S. roll som målvakt kan inte denna överföring sägas knyta S.S. till någon organisering av människosmuggling.

6.4.5 Kan S.S. kopplas till någon annan körning än resorna 1–15?

Vittnet H.A.M., även kallad "E.K.", har uppgett att han var med om att köra en personbil av modellen VW Golf från Sverige till Italien och att han fick betalt av S.S. för detta genom en överföring. Han har också nämnt att en kompis till honom körde en husbil till Italien för S.S. räkning.

Att H.A.M:s körning verkligen ägde rum vinner starkt stöd av den s.k. HÖK-listan avseende det SIM-kort som H.A.M. har medgett att han använde vid den aktuella tidpunkten, 4747. Av HÖK-listan framgår att han färdades längs med vad som förefaller vara E4:an söderut den 31 augusti 2014 via Helsingborg, genom Danmark, Tyskland, Schweiz för att sedan ankomma Italien den 2 september 2014 (tilläggsprotokoll 9, s. 21–23). De platser som han har befunnit sig på enligt HÖK-listan överensstämmer i sin tur med de incheckningar som han har gjort på sin Facebook-sida, bl.a. i centrala Milano den 2 september 2014 (huvudprotokollet, s. 453 ff.).

Såvitt tingsrätten kan bedöma torde det inte röra sig om något av de fordon som användes under resorna 1–15. I vart fall har körningen inget omedelbart samband med dessa resor.

H.A.M. har också redogjort för att han förmodligen träffade A.Y. i Italien eller att han i vart fall känner till denne. H.A.M.s uppgifter om S.S inblandning måste dock

bedömas med försiktighet, främst av två anledningar. För det första har han berättat om att han sedan tidigare är dömd för människosmuggling och att den då aktuella gärningen ägde rum tillsammans med J.M:s bror. För det andra har ett mycket stort antal samtal ägt rum mellan H.A.M.s telefon och det telefonnummer 3140 som tingsrätten nedan har bedömt tillhör M.S. Oavsett om S.S. överlämnat någon bil eller inte, vilket tingsrätten inte finner styrkt, visar alltså utredningen att det snarare har varit M.S. som övervakade H.A.M.s körning till Italien.

6.4.6 Kände S.S. till att fordonen skulle användas till människosmuggling?

S.S. har berättat att han trodde att Al Rayan AB skulle skjutsa turister i bilar från Italien till Sverige och att han först i samband med ankomsten till Italien med fordonet EGC 792 blev varse att det rörde sig om flyktingar. Denna uppgift är märklig av en rad anledningar.

1. S.S. förefaller inte ha haft några närmare kunskaper om vilka turister det skulle röra sig om, hur dessa skulle förmedlas, vilka intäkter och kostnader som skulle uppstå etc.
2. Efterfrågan på sådana transporter torde vara begränsad bland de som kan röra sig fritt inom Schengen-området, vilket talar för att det rörde sig om personer utan nödvändiga tillstånd såsom visum.
3. S.S. har inte haft kontroll över händelseförloppet. Fordonen har lämnats vind för våg. Han har uppgett att han litade på att personer som han inte visste vilka det var skulle köra tillbaka fordonen till Sverige. På fråga har han uppgett att han inte vet vad som hände med fordonen. Han ska ha avvikit till Irak så fort han för första gången blev varse att det inte rörde sig om turister, i stället för att försöka säkerställa att i vart fall något fordon återlämnades.
4. Det rör sig om ett relativt stort antal fordon som har körts till Italien under mycket kort tid. S.S. har själv hyrt åtta av dessa (resorna 3–10) och har i egenskap av styrelseledamot för Al Rayan AB också kontrollerat ytterligare två fordon (resorna 11 och 13).

5. De fordon som har hyrts har överlag hyrts för alltför korta perioder för att transporterna ska kunna genomföras och fordonen återlämnas i tid. Dessutom har det avseende flera av fordonen inte varit tillåtet att föra dem utomlands (se t.ex. huvudprotokollet s. 200 respektive 201 avseende NHT 111 och WSJ 799). Exempelvis hyrdes 699 BDY i tre dagar (den 29–31 augusti 2014, se huvudprotokollet s. 221) och EGC 702 i tre dygn (den 31 augusti 2014–3 september 2014, samma prot. s. 284). Fordonet EGC 702 skulle återlämnas samma dag då S.S. befann sig i Österrike, på väg mot Italien. S.S. har inte gjort någon ansats att förlänga hyrestiden. Den uppenbara likgiltigheten inför kraven enligt hyresvillkoren talar för att fordonen var avsedda att användas för brottslig verksamhet.
6. Fordonen avseende resa 3 och 4 stoppades redan den 27 augusti 2014, dvs. omkring en vecka innan S.S. reste till Italien. Även om han själv har uppgett att han fick reda på vad som hänt med alla fordonen först när han var i Irak, menar tingsrätten att han inte rimligen kan ha undgått att något hänt med dessa av honom eller hans bolag hyrda fordon.

Mot denna bakgrund finner tingsrätten att S.S. uppgift om transporter av turister är en uppenbar efterhandskonstruktion. Utredningen ger inte utrymme för någon annan slutsats än att S.S. varit införstådd med vad fordonen skulle användas till och att resorna 3–11 och 13 således syftade till människosmuggling.

6.5 Har M.S. planlagt och organiserat människosmuggling?

6.5.1 Hur ska M.S. berättelse värderas överlag?

Även M.S. har i viss mån lämnat andra uppgifter inför rätten jämfört med under polisförhör, låt vara att detta gäller i långt mindre utsträckning än för S.S. (t.ex. vissa uppgifter på s. 805 i huvudprotokollet, som han ska ha lämnat i syfte att slippa ut ur häktet).

För tingsrättens del är M.S. berättelse dessutom till stor del svår att följa och han har i några avseenden lämnat flera olika förklaringar till en viss uppgift, t.ex. vad gäller fotografiet på bilen MZP 559. Ibland har han uppehållit sig vid detaljer av mindre betydelse i stället för den centrala frågan, som inköpsstället för den stämpel med text om den syriska ambassaden som hittades hos honom i stället för syftet med att inneha en sådan stämpel. Detta kan också beskrivas som att han många gånger har besvarat frågor från åklagarna genom att tala om något annat.

I synnerhet hans uppgifter om kontakter med olika personer i Italien och dessa personers namn framstår som mycket vaga (t.ex. vad gäller vilken person som har lagrats i hans telefon med ett visst förnamn). Beträffande frågan om han träffade J.M. i Milano i september 2014 eller inte har han varit osäker. Det flesta personer torde dock inte ha några svårigheter att komma ihåg om man har träffat en viss vän under en utlandsresa.

Ett annat återkommande inslag i M.S. berättelse är att ett tydligt svar på en viss fråga underhand ändras till ett mer vagt svar för att slutligen landa i ett besked som är motsatsen till det ursprungliga.

M.S. uppgifter kan dock inte utan vidare lämnas utan avseende. Det som S.S. uppgav under förundersökningen är inte heller tillräcklig bevisning för en fällande dom gentemot M.S.

6.5.2 *I vilken utsträckning har M.S. medverkat till att göra S.S. till målvakt i Al Rayan AB?*

M.S. har förnekat att han har något med Al Rayan AB att göra eller ens kände till att S.S. och J.M. hade kopplingar till bolaget.

De uppgifter som S.S. lämnade under förundersökningen och som har lagts fram inför rätten talar för att M.S. var drivande bakom hans engagemang i Al Rayan AB.

Bland annat har S.S. sagt att M.S. bad honom att starta ett aktiebolag (huvudprotokollet, s. 711). Tingsrätten anser dock att S.S. uppgifter inte är tillförlitliga och att det som han sagt under förundersökningen alltså inte räcker till för att koppla M.S. till målvaktsuppdraget.

Som berörs ovan avseende S.S. har M.S. i det sista kompletterande förhöret inför rätten gett uttryck för att han inte är främmande för att hjälpa till med att skaffa fram "svarta namn" (målvakter) till företag. Detta med anledning av det avlyssnade telefonsamtalet mellan honom och A.A.A. (huvudprotokollet, s. 154–156) där M.S. talar om att Y kanske har ett "svart namn" och att den aktuella personen måste vara någon som finns närvarande. M.S. förklaring till samtalet, att målvakten avsåg Besan Food Gross AB och att Kronofogdemyndigheten varit hos bolaget och utmätt egendom, ter sig märklig mot bakgrund av att A.A.A. inte är ägare till eller har en ledande ställning i detta bolag. Tingsrättens slutsats av samtalet är också att problemen med Kronofogdemyndigheten sannolikt avser ett annat bolag än vad målvakten gör.

Under den period då S.S. var i Irak skickade M.S. tre SMS med S.S. namn, personnummer och adress till några andra personer (tilläggsprotokoll 9, s. 39 och 40). Han skickade också SMS till ytterligare en annan person med namnet på två andra bolag än Al Rayan AB där S.S. har agerat målvakt. S.S. inträdde i ett av dessa bolag under den tid då han var i Irak. Dessutom hade M.S. S.S. körkort hos sig när polisen gjorde husrannsakan hos honom (huvudprotokollet, s. 41).

Därtill kommer att en lönespecifikation för en bror till M.S. har hittats i M.S. telefon (huvudprotokollet, s. 443). Den är utfärdad i Al Rayan AB:s namn. Lönespecifikationen talar, trots M.S. förklaring om att han inte har skapat den, för att denne i praktiken har utövat ett bestämmande inflytande i bolaget.

Mot denna bakgrund drar tingsrätten slutsatsen att M.S. har medverkat i att göra S.S. till målvakt i Al Rayan AB.

6.5.3 Vilka telefonnummer har M.S. använt?

M.S. har medgett att 9711 är hans telefonnummer. Han har förnekat att han har något med nummer 3140 att göra, även om hans uppgifter inför rätten om detta under hand har gått från ett fullständigt förnekande till ett något mer vagt bestridande. Frågan är då om andra omständigheter gör att han kan knytas till detta nummer med en tillräcklig grad av säkerhet. Telefonnummer 3140 förekommer i stor utsträckning vid de kontakter som förekommer i utredningen, såväl vad gäller kontakter i samband med hyrningarna av husbilarna som i övrigt.

Omkring en halvtimme innan husbilen ELG 330 hyrdes från Malms Husbilar AB i Hägersten (T.M.) den 31 augusti 2014 förekom flera SMS mellan nummer 3140 och T.M. (huvudprotokollet, s. 385). Telefonnumret till T.M. har också sparats i den telefonlur som tagits i beslag från M.S. (samma prot. s. 384). M.S. har medgett att han skjutsade S.S. till platsen i Hägersten. Detta talar sammantaget relativt starkt för att det är M.S. som har använt telefonnummer 3140. Än starkare blir denna slutsats genom att telefonnumren 9711 och 3140 har kopplat upp mot samma telefonmast i Örnsberg kl. 16.11, något efter den tidpunkt då uthyrningen ska ha ägt rum (samma prot. s. 387). Detta utesluter i och för sig inte att det kan ha varit S.S. som använde telefonnummer 3140 med tanke på att han hyrde husbilen ELG 330 och att han fanns i det aktuella området då. M.S. har gett uttryck för detta vid ett tillfälle. Emellertid har S.S. ringt upp M.S. på nummer 9711 från nummer 2390 några minuter senare.

Kartläggningen av telefontrafiken visar också att 3140 och 9711 har kopplat upp mot samma mast i Tyresö, ett stenkast från M.S. bostad på G-gatan, vid en och samma tidpunkt den 31 augusti 2014 (huvudprotokollet, s. 378). På eftermiddagen följande dag kopplade de upp mot olika master, som dock befinner sig några hundra

meter från varandra (samma prot. s. 394). Detta kan förklaras av att de använder olika operatörer. Båda dessa master finns i sin tur på ett mycket kort avstånd från bostaden på G-gatan. Detta ger intryck av att nr 3140 har använts av någon som bodde på G-gatan vid den aktuella tidpunkten.

M.S. berättelse ger alltså utrymme för att det kan vara S.S. som har använt nr 3140. Emellertid har numret också använts i Sverige när S.S. var i Irak. Dessutom har detta SIM-kort använts i samma telefonlur som M.S. SIM-kort med nr 9711 (huvudprotokollet, s. 417). Det rör sig om en telefonlur som togs i beslag från M.S. (tilläggsprotokoll 9, s. 10 jämförd med beslagsprotokoll, huvudprotokollet s. 42, beslag nr 2015-0201-BG351-58). Vidare har ett SMS från M.S. flickvän skickats till nr 3140.

Enligt tingsrättens mening går det mot denna bakgrund inte att dra någon annan rimlig slutsats än nr 3140 att har använts av M.S.

6.5.4 Finns det omständigheter som allmänt sett talar för att M.S. har varit delaktig i att organisera människosmuggling?

Hos M.S. har beslag gjorts av en rad utländska identitetshandlingar eller kopior på sådana för olika personer, ett bankkort i en annan persons namn samt en stämpel i den syriska ambassadens namn (huvudprotokollet, s. 33, 34, 37, 41, 44, 45 och 70). I hans telefon hittades dessutom fotografier på ytterligare identitetshandlingar. Beslagen ger ett starkt stöd för att M.S. har varit delaktig i att hjälpa utlänningar att ta sig till Sverige, och möjligen även andra länder, utan erforderliga tillstånd. Beslagen utesluter i och för sig inte att detta kan ha skett på något annat sätt än den gärning som åtalet avser. Även vissa textmeddelanden ger ett stöd för denna slutsats, låt vara att de inte kan knytas till någon enskild resa i åtalet. Det gäller bl.a. en person som frågade efter ett europeiskt pass som skulle likna en person som

skulle resa via Turkiet, varpå M.S. uppgav att ”vad du än behöver så hjälper jag dig” och ”skicka ett foto på honom” (chattbilagan, s. 44).

Det finns ytterligare textmeddelanden som talar för att M.S. har varit delaktig i att organisera människosmuggling, även om de inte kan knytas till någon av resorna 1–15 i åtalet. Konversationen mellan M.S. och A.T.M. (chattbilagan, s. 22 ff.) kan inte förklaras av att M.S. skulle ha fått information om en resa som hans bror gjorde eller att han skulle ha lämnat några allmän tips i all välmening. Innehållet talar snarare för att M.S. skulle hämta några personer åt A.T.M. Det gäller inte minst då M.S. frågade hur många personer det rörde sig om och därefter uppgav att bilen fanns i Sverige och behövde några dagar på sig innan den åker till Italien (chattbilagan, s. 32 och 33).

I en annan konversation bad vittnet F.H. M.S. om hjälp med en bil till en familj som ville åka till Berlin, varpå M.S. skickade svar om att föraren behövde viss tid på sig för att köra bilen till Milano (chattbilagan, s. 50–58). F.H. har även inför rätten bekräftat att M.S. organiserade flyktingresor.

Återskapade konversationer från appen Viber finns meddelanden till M.S. från någon som ”har lite folk Italien som vill komma till Sverige”, meddelanden om att någon ska ”ta med dem från Italien”, meddelanden om problem med uppehållstillstånd, diskussioner om att Athens flygplats samt ”havet, flygplatsen och landsvägen” snart stänger och att någon står och väntar i en svart minibuss (chattbilagan, s. 135–138).

Tingsrätten har ovan angående S.S. berört H.A.M.s körning till Italien den 31 augusti–2 september 2014. Genom de många samtalen från M.S. finns det anledning att utgå från att M.S. övervakade körningen. Med tanke på att M.S. några dagar senare fick frågan om E.K. (dvs. H.A.M.) hade åkt ned med en Volkswagen-

bil talar detta för att bilen har syftat till att användas på ett liknande sätt som bilarna i resorna 1–15.

M.S. har inför rätten berättat om att han gjorde ett flertal resor till Milano under sensommaren och hösten 2014. Han har redogjort för att han hade kontakt med olika flyktingar som han träffade på där samt att det är allmänt känt att han har varit i Milano och att han känner till hur flyktingar bör resa på lämpligaste sätt. Detta vinner stöd av flera andra uppgifter i utredningen, bl.a. A.A.A:s vittnesmål om att M.S. brukar hjälpa flyktingar att ta sig till Sverige. På frågor om specifika textmeddelanden m.m. har M.S. i vissa fall uppgett att han försett flyktingar med telefonnummer till smugglare (angående t.ex. chattbilagan, s. 20) och ordnat hotell åt flyktingar (tilläggsprotokoll 1, s. 46 och 47). Tingsrätten konstaterar att utredningen i målet entydigt visar att Milano under hösten 2014 var ett nav för flyktingar från bland annat Mellanöstern (se särskilt vittnesförhöret med L.S.). Samtliga de i målet aktuella 15 resorna har utgått från Milano.

Vart och ett av de aktuella fordonen har använts till människosmuggling. Som framgår nedan har M.S. medverkat då vissa av de fordon som har använts till flyktingtransporter har hyrts. M.S. har också bokat flygbiljetter från Milano åt flera andra personer under den tid som åtalet avser (huvudprotokollet, s. 619–621). Mot denna bakgrund uppkommer frågan om vilka andra omständigheter som eventuellt knyter M.S. till att ha organiserat människosmugglingen och vilket syfte som han hade med sina resor till Milano. En särskild fråga är om hans egna uppgifter angående hur han slumpmässigt har träffat på olika flyktingar, flyktingsmugglare m.fl. på caféer och liknande ställen i Milano och i samband med detta gett dem olika tips om transporter kan stämma, eller om han har varit delaktig i att organisera människosmuggling för vinnings skull. Med tanke på bl.a. att bevisvärderingen inte ska grundas enbart på helhetsintrycket av den samlade bevisningen finns det anledning att beröra varje resa för sig.

Som berörs ovan har M.S. haft transaktioner och en omsättning på sitt bankkonto som han inte kan förklara på något rimligt sätt (huvudprotokollet, s. 652 ff.). Han har uppgett att han tjänade ca 14 000 kr per månad år 2014. Det förekommer även fotografier på honom och stora summor i kontanter (samma protokoll, s. 40 samt tilläggsprotokoll 1, s. 49). Avseende kontanterna har han lämnat uppgifter om fastighetsaffärer i Syrien som inte går att kontrollera. Även detta talar i viss mån för att M.S. har varit inblandad i brott, även om det finns andra tänkbara förklaringar än just organiserande av människosmuggling.

6.5.5 *Resa 1 i åtalet*

Bilen RJY 029 är registrerad på M.A.O., som polisen inte har kunnat få tag på. Enligt tingsrättens mening är det uppenbart att denne, om han alls existerar, är en s.k. målvakt, dvs. en person som andra personer ser till att registrera bilar på i syfte att undgå rättsliga konsekvenser av att äga en bil, såsom skatter, avgifter, parkeringsanmärkningar och annat. Detta framgår av att M.A.O. är registrerad ägare till 17 bilar och en lastbil (huvudprotokollet, s. 411). Det framgår även av M.S. berättelse att M.A.O. är en målvakt och att de känner varandra. Om M.A.O. skulle ha varit den egentliga brukaren av alla dessa fordon borde det ha gått att få tag på honom. Registreringsbevis och andra handlingar i M.A.O.s namn har påträffats hos M.S. (se bl.a. huvudprotokollet, s. 35 och 115).

När RJY 029 stoppades av polis i Tyskland kördes den av M.A. I polisförhör har M.S. berättat att han visste att denne skulle köra och att denne skulle få 1 500 euro för detta (huvudprotokollet, s. 805). Dessa uppgifter har han även bekräftat inför rätten. Även en österrikisk domstol har funnit att M.A. eller ”tredje man” berikade sig orättmätigt genom resan (tilläggsprotokoll 3, s. 24). Vidare har M.A. själv under ed vittnat om att han på uppdrag av M.S. körde sammanlagt tre transporter av personer från Milano till Danmark med personer som skulle vara släktingar till M.S., att M.S. följde med i ett separat fordon samt att han fått betalt från M.S. Även om M.S. själv har förnekat att han hade någon kontakt med bilarna efter att de

lämnade Milano, finner tingsrätten att M.A.s vittnesmål tillsammans med hans koppling till M.A.O. knyter M.S. till att ha organiserat resa 1 (som är den andra resan i turordning av de som M.A. har berättat om).

6.5.6 Resa 2 i åtalet och M.S. första resa till Milano

Bilen MZP 559 har använts vid såväl resa 2 som resa 14. Resa 2 avbröts i södra Tyskland den 22 augusti 2014, vilket innebär att bilen måste ha lämnat Milano samma dag eller någon dag dessförinnan. Ett fotografi på bilens registreringsskylt och ett utdrag från Vägtrafikregistret avseende bilen har hittats i M.S. telefon (huvudprotokollet, s. 440). Ovanför fotografiet på registreringsskylten anges, vilket är brukligt avseende telefoner av modellen iPhone, platsen och tidpunkten för fotografiet. Det är taget i närheten av centralstationen i Milano den 11 augusti 2014. Fotografiet talar således med styrka för att M.S. befann sig i Milano vid denna tidpunkt. Detta förefaller vara förenligt med hans egen berättelse om att han reste dit för att hjälpa sin bror, som flytt från det krigshärjade Syrien till Italien, att ta sig vidare till Sverige. M.S. har uppgett att han träffade en smugglare på ett café och gjorde upp med denne om transporten avseende hans bror.

M.S. har även andra kopplingar till bilen, genom att han har gjort ärenden och betalningar åt Uppsala Super Taxi AB som äger bilen (se s. 135–140 i huvudprotokollet).

M.S. egen förklaring om att han kanske fått i uppdrag att sälja bilen är relativt vag och framstår som en uppenbar efterhandskonstruktion. Detta inte minst eftersom det framstår som ett alltför uppseendeväckande sammanträffande att M.S. skulle (1) göra ärenden åt Uppsala Super Taxi AB i Sverige, (2) grälat med föraren av B.A. i Milano och då tagit ett fotografi på bilen samt (3) att ägaren till taxibolaget eventuellt skulle ha sålt bilen till B.A., utan att M.S. dessförinnan ha något att göra med hur bilen kom till Milano. Dessutom har M.S. också sagt att han tagit fotografiet i syfte att kunna hjälpa till med att byta olja på bilen. Enligt tingsrättens

mening talar i stället den omständigheten att han i Milano har träffat den person som sedan smugglade flyktingar med bilen i kombination med att han sedan tidigare gjort ärenden åt det taxibolag som äger den i stället för att han var delaktig i smugglingen under resa 2. Att M.S. SMS:at bilens registreringsnummer till en annan person (chattbilagan s. 14) talar i samma riktning (se resa 14).

6.5.7 Resa 3 i åtalet

Resa 3 i åtalet genomfördes med bussen GRZ 005, som hyrdes av S.S. från mitten av augusti 2014 (se ovan). I M.S. telefon har ett fotografi av en betalningsuppsmaning avseende detta fordon påträffats (huvudprotokollet, s. 151). Från M.S. har även tagits i beslag en skrivelse om detta fordon från polisen i Österrike, med anledning av att det stoppades i Österrike den 27 augusti 2014. M.S. har också bekräftat att ett SMS angående en buss som han fick den 19 september 2014 avser GRZ 005 (chattbilagan, s. 11). Slutligen har M.S. medgett att han – som en väntjänst – hjälpte till att få hem bilen från Österrike och att han vid något tillfälle parkerade om den i Sverige (se även samtalsutskrift angående att bilen rensats från snö, huvudprotokollet s. 154). Detta eftersom han känner ägaren till Besan Food Gross AB.

När GRZ 005 stoppades av polis i Österrike kördes den av M.A., i likhet med vad som gäller för resa 1 (se ovan). I polisförhör har M.S. berättat att han visste att denne skulle köra och att denne skulle få 1 500 euro för detta (huvudprotokollet, s. 805). Dessa uppgifter har han även bekräftat inför rätten. Vidare har M.A. själv under ed vittnat om att han körde tre transporter av personer från Milano till Danmark med personer som skulle vara släktingar till M.S., att M.S. följde med i ett separat fordon samt att han fått betalt från M.S. Även om M.S. själv har förnekat att han hade någon kontakt med bilarna efter att de lämnade Milano, finner tingsrätten att M.A:s vittnesmål och kopplingarna till fordonet knyter M.S. till att ha organiserat resa 3.

6.5.8 *Resa 4 i åtalet och M.S. resa till Milano i slutet av augusti 2014*

Den andra resan till Milano som M.S. har berättat om ska ha skett i under den senare delen av augusti 2014. Enligt M.S. bad S.S. honom att köra en bil till Italien och att han också gjorde detta. Han har uppgett att det kan ha varit fordonet WSJ 799 (resa 4 i åtalet). Med tanke på att S.S. hyrde detta fordon på Statoil den 23 augusti 2014 (se ovan angående S.S.) och att M.S. har medgett att han hjälpte till med kontakterna med Statoil råder det enligt tingsrättens mening ingen tvekan om att det var WSJ 799 som M.S. körde. Denna slutsats stöds för övrigt av ett fotografi på ett fordon av aktuell typ som tagits vid Gardasjön i Italien den 25 augusti 2014 med M.S. mobiltelefon (huvudprotokollet, s. 373). Det kan också nämnas att M.S. gjort sökningar på Statoil Bandhagen, sparat telefonnumret dit och att hans telefon kopplat upp i närheten av den aktuella platsen i anslutning till uthyrningen (huvudprotokollet, s. 371). Kartläggningen av M.S. telefontrafik visar också att han lämnade Sverige den 24 augusti 2014. Dessutom skickade M.S. ett SMS med frågan ”har Statoil ringt dig” den dag då hyresperioden löpte ut (chattbilagan, s. 66).

Att M.S. var i Milano i slutet av augusti 2014 bekräftas av en flygbokning enligt vilken han reste tillbaka från Milano till Stockholm den 28 augusti 2014 (huvudprotokollet, s. 619).

Efter ankomsten i Milano omkring den 24 augusti 2014 ska M.S. ha lämnat fordonet till en I (eller möjligen E). Med tanke på att S.S., som hyrde bilen, har berättat om en I som ska ha ansvarat för biltransporter från Milano, utgår tingsrätten från att det är samma I som S.S. har talat om. Vid något skede har dock fordonet lämnats vidare till A.M.E., eftersom denne körde fordonet när det stoppades av polis i Tyskland den 27 augusti 2014. Några veckor före M.S. resa till Milano skickade han drygt 900 euro till just A.M.E. (huvudprotokollet, s. 183 och 184). A.M.E. hade drygt 600 euro på sig vid polisingripandet i Tyskland (tilläggsprotokoll 1, s. 40).

M.S. koppling till såväl fordonet som A.M.E. talar starkt för att han har varit delaktig i eller införstådd med människosmugglingen avseende resa 4. M.S. har lämnat svävande uppgifter om bland annat sina kontakter med A.M.E., om de träffades i Italien eller inte och vilka kontakter han förmedlade mellan I och tänkbara chaufförer. Han har dock gått med på att han sammanförde A.M.E. med I inför körningen, oavsett om dessa två kände varandra sedan tidigare eller inte. M.S. har visserligen inför rätten sagt att de uppgifter som han lämnade under förundersökningen om att han träffade I på McDonalds och att han tog emot betalning samt hjälpte till att fylla bilen med flyktingar (huvudprotokollet, s. 805) inte stämmer. Han har dock inför rätten bekräftat att han hänvisade åtminstone en familj med barn till I.

För M.S. inblandning i människosmugglingen talar även det förhållandet att A.A.A., som åkte med fordonet NHT 111 till Milano (resa 5 i åtalet), den 23 augusti 2014 skickade ett SMS till M.S. om att han hade ”två i Milano vill komma 700 euro” (chattbilagan, s. 9). M.S. har uppgett att han inte vet vad detta avser. A.A.A:s egen förklaring, att det var andra som ville ta 700 euro för en transport och att M.S. ville hjälpa flyktingar gratis, framstår inte som trovärdig i ljuset av M.S. övriga kopplingar till resa 4 och att det inte rör sig om släktingar till M.S. Sammantaget talar alltså utredningen med styrka för att M.S. var inblandad i att organisera resa 4.

6.5.9 Resa 5 i åtalet och M.S. resa till Milano i september 2014

M.S. andra resa till Milano ska ha skett i september 2014. Genom uppgifter om flygbokningar framgår det att M.S. skulle ha rest till Milano den 1 september 2014 men att han i själva verket reste först följande dag (huvudprotokollet, s. 626). Det finns även bl.a. fotografier som visar att han reste den dagen (samma prot. s. 854).

Enligt M.S. var syftet med denna resa att hjälpa en kusin, på motsvarande sätt som han hjälpte sin bror föregående månad. Såvitt framgår av utredningen flög M.S.

hem 11 september (se SMS om inresa i Schweiz denna dag, huvudprotokollet, s. 857).

En dryg vecka före avresan medverkade M.S. i samband med att S.S. hyrde fordonen WSJ 799 och NHT 111 från Statoil i Bandhagen (se ovan angående resa 4). Även om M.S. inte körde NHT 111 utan endast WSJ 799, har han således en koppling även till det fordon som användes vid resa 5 i åtalet (se även ovan angående kontakter med Statoil). Dessutom har han medgett att han förmedlade kontakt med en Y.A., också kallad A.A., när S.S. efterfrågade någon som kunde köra den andra bilen (NHT 111). Att denne körde en bil till Italien bekräftas av vittnet A.A.A., som följde med på färden. I anslutning till färden mot Italien skickade M.S. ett SMS med en adress i Milano till A.A. och en annan person (huvudprotokollet, s. 853). M.S. kontakter med A.A. fortsatte således även efter att denne lämnat Sverige. Detsamma gäller hans kontakter med A.A.A., som något motvilligt har medgett att han träffade M.S. i Milano i början av september 2014 (jfr huvudprotokollet, s. 509). Uppgiften om att de träffades vinner stöd av den omständigheten att M.S. hade ordnat en flygresor åt A.A.A. den 3 september 2014 från Milano till Stockholm, även om denne inte närmare har kunnat redogöra för detta. Samma dag SMS:ade M.S. sitt kontonummer till A.A.A. (chattbilagan, s. 10). Det bör också nämnas att en överföring gjordes till A.A.A. i början av september 2014 och att denne själv har uppgett att den kom från M.S. (jfr huvudprotokollet, s. 508).

På avresedagen den 2 september 2014 SMS:ade M.S. J.M. och meddelade att han skulle höra av sig så fort han var framme (huvudprotokollet, s. 854). Under vistelsen i Milano skickade han ytterligare SMS till det telefonnumret 0071, som tingsrätten nedan har konstaterat användes av J.M. En SMS-konversation med innebörden att J.M. och M.S. skulle träffas på en adress i Monza i Milano-området följde (samma prot. s. 857). M.S. har varit osäker på om han träffade J.M. i Italien,

vilket enligt tingsrättens mening är anmärkningsvärt. Att de träffades bekräftas dock av SMS-konversationen och J.M:s uppgift om att de fikade på McDonalds i Milano.

M.S. kopplingar till resa 5 inskränker sig inte till kontakterna med de personer som körde NHT 111 till Italien. Vid resa 5 var A.E.K. förare från Milano till Tyskland. Strax före polisingripandet den 5 september 2014 förekom omfattande telefontrafik mellan A.E.K. och två andra telefonnummer, 6620 och 3142. De sistnämnda telefonnumren hade i sin tur kontakt med telefonnummer 9711, som M.S. har medgett att han använde, och 3140, som tingsrätten har funnit att M.S. använde (se ovan samt huvudprotokollet, s. 375). Vid denna tidpunkt befann sig M.S. i Italien. Telefonnumren 3140 och 3142 är så näraliggande i nummerföljd att mycket talar för att SIM-korten har förvärvats vid samma tidpunkt.

Med tanke på M.S. starka kopplingar till chaufförerna och till det aktuella fordonet finns det enligt tingsrättens mening inte utrymme för någon annan slutsats än att M.S. var delaktig i att organisera även resa 5.

6.5.10 Resa 6 i åtalet

M.S. har medgett att han medverkade då S.S. den 31 augusti 2014 hyrde fordonet MWH 578 på OKQ8, även om han har förklarat detta med att han kände två tjejer som arbetade där och att han inte visste vad S.S. hade för ärende. Att han skulle ha kört dit S.S. är i och för sig svårt att förena med att både telefonnummer 3140 och 9711 kopplade upp mot master i Tyresö under den aktuella tiden (huvudprotokollet, s. 394). Av större intresse är dock att telefonnummer 9711 hade kontakt med OKQ8:s centrala hyrbilskontor före uthyrningen (alltså inte bensinmacken där bilarna hämtades, se samma prot. s. 393). Tingsrätten avfärdar M.S. vagt formulerade förklaring om att S.S. kan ha lånat hans telefon. Samtalet visar att M.S. på förhand var införstådd i att S.S. skulle hämta en bil på OKQ8. Detta vinner också

visst stöd av att M.S. har gjort sökningar på OKQ8 i sin mobil ungefär en vecka för uthyrningen (huvudprotokollet, s. 371).

Även denna uthyrning skedde någon dag före M.S. ankomst till Milano den 2 september 2014. När MWH 578 kördes norrut från Milano den 6 september 2014 befann sig M.S. i Milano. G.E. var då förare. Denne har haft telefonkontakt med A.Y., som i sin tur har talat i telefon med M.S. vid flera tillfällen under tiden närmst före polisingripandet (huvudprotokollet, s. 395). Namnet A.Y. förekommer för övrigt i mycket hög utsträckning i utredningen. M.S. har medgett att han känner A.Y. En anteckning på passagerarförteckningen tyder på att A.Y. var med i bilen vid polisingripandet, men det är inte helt klarlagt att så var fallet (huvudprotokollet, s. 214).

6.5.11 *Resa 7 i åtalet*

M.S. har berättat att han var på plats då S.S. hyrde husbilen 699 BDY i Åkersberga den 29 augusti 2014. Detta stöds även av kartläggningen av telefontrafiken (huvudprotokollet, s. 376). Att S.S. skulle ha uppgett att den skulle användas av S.S. familj kan inte ha framstått som särskilt rimligt för M.S. del mot bakgrund av att M.S. kände till att S.S. hade hyrt ett flertal fordon under endast några dagar. Dessutom hyrdes ytterligare tre husbilar därefter inom loppet av ett par dagar (se nedan). Det förhållandet att M.S. själv har ringt upp uthyraren vid tre tillfällen talar efter uthyrningen för att han var mer inblandad i den än vad han vill medge. Hans egna uppgifter om att han möjligen ringde upp uthyraren före uthyrningen men sannolikt inte därefter går således inte ihop med kartläggningen av telefontrafiken.

Även detta fordon har befunnit sig i Milano samtidigt som M.S., med tanke på att det kördes från Milano och stoppades i Danmark den 12 september 2014. Förare var då N.S.. I dennes telefon fanns en sparad kontakt, A.U. Samma telefonnummer fanns också sparad i den telefonlur som togs i beslag från M.S. (huvudprotokollet, s. 379). Detta innebär att tingsrätten utgår från att det rör sig om samme A.Y. som

avseende resa 7 (se ovan). M.S. kan alltså knytas till resa 7 dels vad gäller hyrningen av bilen, dels indirekt till chauffören genom kopplingen till A.Y.

6.5.12 Resa 8 i åtalet

M.S. har förnekat att han har något att göra med hyrningen av fordonet DKT 405 i Tumba den 29 augusti 2014. Vittnet T.N. har dock under ed med säkerhet pekat ut M.S. och S.S. som de personer som var på plats när husbilen hyrdes. Att M.S. var inblandad stöds också av att fordonet LOL 295 användes vid uthyrningen och att M.S. kan kopplas till detta fordon. Denna koppling följer bl.a. av hans samröre med Uppsala Super Taxi AB, hans uppgifter om att han skulle ha försökt sälja denna bil vid något tillfälle, att han även använde fordonet vid hyrningen avseende resa 9 och beslaget av en polisrapport avseende fordonet.

Av T.N:s vittnesmål framgår också att M.S. verkade stressad och att han inte ville gå igenom hur husbilen fungerade. Tingsrätten sätter tilltro till dessa uppgifter och lägger dessa till grund för bedömningen. Uppgifterna visar att M.S. var delaktig i hyrningen och angelägen om att fordonet skulle kunna köra från platsen så fort som möjligt.

M.S. medverkan vid uthyrningen knyter honom till resa 8. Med tanke på S.S. alla övriga hyrningar kan han rimligen inte ha trott att husbilen skulle användas för S.S. personliga bruk.

6.5.13 Resa 9 i åtalet

Som berörs ovan förekom flera SMS mellan nummer 3140 och T.M. omkring en halvtimme innan husbilen ELG 330 hyrdes från Malms Husbilar AB i Hägersten den 31 augusti 2014 (huvudprotokollet, s. 385). Tingsrätten har ovan gjort bedömningen att nr 3140 har använts av M.S. Telefonnummer till T.M. har också sparats i den telefonlur som har tagits i beslag från M.S. (samma prot. s. 384).

M.S. har gått med på att han skjutsade S.S. till platsen och att denne körde husbilen från platsen. Hans kontakter med T.M. visar dock att han var delaktig i uthyrningen. Som nämns ovan kan han inte ha trott att S.S. skulle använda bilen för privat bruk.

6.5.14 Resa 10 i åtalet

M.S. har förnekat att han medverkade då S.S. hyrde husbilen EGC 702 i Uppsala. Det saknas utredning som knyter honom till uthyrningstillfället. Emellertid har en anteckning om 6 000 avseende ”Uppsala hyra” gjorts i M.S. telefon omkring en vecka efter uthyrningen, vilket stämmer med hyresbeloppet 3 000 kr plus samma belopp i deposition (se hyreskontraktet, s. 284 i huvudprotokollet jämförd med s. 870). M.S. har visserligen uppgett att detta kan avse något lån till en icke namngiven person i Uppsala. Enlig tingsrättens mening innebär dock anteckningen i kombination med M.S. övriga kopplingar till S.S. uthyrningar, beslagen av andra personers ID-handlingar från M.S. och M.S. verksamhet i Milano att M.S. i tillräcklig grad kan bindas till att ha organiserat resa 10.

6.5.15 Resa 11 i åtalet

M.S. har förnekat att han hade något att göra med XJB 537, som användes vid resa 11. I en SMS-konversation mellan M.S. och J.M. den 16 december 2014, dvs. efter den tid som åtalet avser, nämndes också detta registreringsnummer (huvudprotokollet, s. 444, angående J.M:s telefonnummer – se nedan).

Registreringsnumret nämns inte endast i förbifarten utan förefaller vara viktigt i konversationen, som också framstår som brådsakande. I övrigt är kopplingen mellan M.S. och fordonet främst indirekt, genom att fordonet leasats av Al Rayan AB och att M.S. har medverkat till att S.S. gjordes till målvakt i bolaget (se ovan). Som berörs ovan har dock M.S. varit drivande då S.S. har hyrt ett flertal andra fordon. Sett mot den bakgrunden och M.S. organisering av människosmuggling i övrigt gör dock tingsrätten bedömningen att SMS-meddelandet visar att även detta fordon var en del av den verksamhet som M.S. organiserade. M.S. har således organiserat även resa 11.

6.5.16 M.S. resor till Milano i oktober 2014 och resa 12 i åtalet

Vissa flygbokningar i M.S. namn talar för att han var i Milano vid åtminstone två tillfällen i oktober 2014. Han flög från Milano till Stockholm den 12 oktober 2014 och från Stockholm till Milano den 14 oktober samma år (huvudprotokollet, s. 621). Vid det första tillfället förefaller han ha tagit sig till Milano via Tjeckien, dit han flög den 2 oktober samma år (se digitalt boardingkort i samma protokoll, s. 825).

Att M.S. var i Milano då stöds även ett SMS från honom om att han skulle åka till Milano inom några dagar från den 1 oktober 2014, ett SMS med texten ”välkommen till Italien” den 2 oktober 2014, ett SMS om att M.S. är i Milano, SMS om adresser i Milano samt ett fotografi på M.S. från en park i Milano den 6 oktober 2014 (samma protokoll, s. 825–827). M.S. har själv uppgett att det kan stämma att han var i Milano under denna månad och att hans avsikt var att träffa den vän som syns tillsammans med honom på fotografiet. Han har lämnat relativt vaga uppgifter om att han inte avsåg att träffa A.Y., trots att han uppgav detta under förundersökningen (s. 820).

Resa 12 torde påbörjats i Milano omkring den 12 oktober 2014, dvs. i anslutning till att M.S. reste hem till Sverige. Ett fotografi på den bil som användes vid resa 12 har hittats i M.S. telefon (huvudprotokollet, s. 304). Bilen är dessutom registrerad på målvakten M.A.O., som M.S. har kopplingar till (se ovan avseende resa 1). Därtill kommer att en S omnämns i en chattkonversation mellan M.S. och J.M. av den 12 september 2014, dvs. en månad före resa 12. Föraren vid resa 12 heter S.E.A. M.S. har visserligen lämnat några relativt vaga uppgifter om att det kan vara en annan S som avses, men detta går inte att närmare kontrollera. Några dagar därefter fick M.S. ett SMS av innebörden att han skulle ringa S eftersom polisen hade stoppade dem (tilläggsprotokoll 9, s. 39). Tingsrätten gör bedömningen att kopplingen mellan såväl honom och dels bilen, dels S visar att M.S. var delaktig i att organisera resa 12.

6.5.17 Resa 13 i åtalet

M.S. torde alltså ha varit i Milano även i anslutning till att resa 13 påbörjades omkring den 28 oktober 2014. Det råder dock ingen tvekan om att han var där under stora delar av den månaden. I hans mobiltelefon har hittats ett fotografi på det fordon som användes vid resa 13, XJA 035 (huvudprotokollet, s. 308). Hans förklaring till detta är att han promenerade i Milano, varpå han träffade på I (se ovan) som lånade M.S. telefon och tog fotografiet. Han har dock också uppgett att han själv kan ha tagit fotografiet då han var intresserad av bilen. Han har förnekat att han haft något att göra med bilen i övrigt. Mot bakgrund av beslagen hemma hos M.S., M.S. intresse för flyktingtransporter från Milano, hans koppling till J.M. och S.S. som medverkade då XJA 035 leasades, kopplingen till I och M.S. många resor till Milano framstår det som ett alltför uppseendeväckande sammanträffande att han skulle ha råkat stöta på XJA 035 i Milano av en slump. Tingsrätten finner att det inte finns någon annan rimlig förklaring till fotografiet än att M.S. medverkade i att organisera resa 13.

6.5.18 M.S. resa till Milano i november 2014 och resa 14 i åtalet

Den 2 november 2014 reste M.S. från Stockholm till Milano med flyg (huvudprotokollet, s. 622). Han åkte hem den 4 november samma år (se positionering av hans telefonlur i tillägsprotokoll 1, s. 47 och 48). Resan 14 torde ha påbörjats omkring den 3 november samma år. M.S. befann sig således i Milano då.

Den bil som användes vid resa 14 kan kopplas till M.S. via ägaren, Uppsala Super Taxi AB, och bl.a. ett fotografi på dess registreringsskylt (se resa 2). Den bedömning som tingsrätten har gjort avseende resa 2 talar med styrka för att M.S. var inblandad även i resa 14.

Till detta kommer följande. Den 4 november 2014, dvs. dagen efter det att MZP 559 på nytt stoppades av polis, skickade M.S. ett SMS med bilens

registreringsnummer till vittnet A.A.A. (chattbilagan, s. 14 och tilläggsprotokoll 1, s. 48).

Enligt tingsrättens mening är det mot denna bakgrund och det om i övrigt har framkommit om M.S. verksamhet styrkt att denne organiserade även resa 14.

6.5.19 Resa 15 i åtalet

Bilen i resa 15 stoppades tillsammans med bilen i resa 14. Det gör att tingsrätten utgår från att båda bilarna lämnade Milano samtidigt och således att båda resorna organiserades i ett sammanhang. Detta talar i sin tur starkt för att M.S. var inblandad även i resa 15. Som nämns ovan var han i Milano vid den aktuella tidpunkten. Till detta kommer att bilen i resa 15 är registrerad på målvakten M.A.O., som M.S. kan kopplas till (se ovan under resa 1). M.S. har också haft ett fotografi på en ägarbytesblankett avseende just denna bil i sin telefon (huvudprotokollet, s. 320). Det är därför bevisat att M.S. organiserade även resa 15.

Sammantaget finns det alltså överväldigande bevisning om att M.S. har organiserat resorna 1–15. De förklaringar som M.S. har lämnat avseende de besvärande omständigheter som redovisas ovan hade kunnat förklara någon enstaka av dessa eller möjligen en enskild resa. De förklarar dock inte det mönster som framkommer av utredningen.”

6.6 Har J.M. planlagt och organiserat människosmuggling?

6.6.1 Hur ska J.M:s berättelse värderas överlag?

Enligt tingsrättens uppfattning har J.M. lämnat en relativt utförlig berättelse. Den innehåller en rad olika detaljer och går att följa. Vissa av hans uppgifter kan vid en första granskning förefalla överdrivna eller märkliga, men har senare visat sig vara i vart fall sannolika mot bakgrund av andra uppgifter.

Detta gäller för det första hans berättelse om hur han kom till Milano i början av september 2014, när han ska ha flugit till Bryssel tillsammans med en kompis, hyrt en bil och därefter stannats av polisen i Frankrike för en hastighetsöverträdelse. Det kan från tingsrättens perspektiv förefalla märkligt hur de – om de nu avvisades från Frankrike pga. detta – hamnade i Milano. Handlingar som J.M. har gett in (aktbilaga 217) styrker dock att biluthyrningen ägde rum och att J.M. stoppades av polisen i Moselle i Frankrike den 6 september 2014. J.M. har själv vidgått att han därefter var i Milano (detta styrks även av en flygbokning, se huvudprotokollet, s. 630). Utredningen visar dock inte att J.M. hamnade i Milano enbart pga. den franska polisens förfarande utan snarare förefaller det vara J.M. som valde att åka tid.

För det andra har J.M:s uppgifter – tvärt emot åklagarnas och polisens uppgifter – om att det är möjligt att ha fler än ett mobilt BankID på en och samma mobiltelefon visat sig stämma, i vart fall gäller detta fr.o.m. en tidpunkt som infaller efter den aktuella gärningen (tilläggsprotokoll 8, s. 4 och 5).

För det tredje vinner J.M:s uppgifter om att hans familj har stora tillgångar utomlands ett visst stöd av det som H.A.M. ("E.K.") har vittnat om angående en bror som arbetar åt J.M. i Jordanien.

J.M:s uppgifter kan alltså inte avfärdas. Varken M.S., S.S. eller något vittne har inför rätten pekat ut honom som ansvarig för gärningen. Det avgörande för tingsrättens prövning blir därför om J.M. kan knytas till gärningen genom t.ex. telefonkontakter eller på annat liknande sätt.

6.6.2 *Vilka telefonnummer och e-postadresser har J.M. använt?*

I fråga om vilka telefonnummer som J.M. har använt sig av har åklagarna framförallt hänfört sig till nedanstående översiktsbild (bilaga 2 till tilläggsprotokoll 6). Uppgifterna från översiktsbilden och de allmänna upplysningar om iCloud,

iMap, IMEI-nummer, IP-adresser m.m. som åklagarna lämnat har bekräftats av analytikern M.R. under ed.

- ÖVERSIKTSBILDEN BORTTAGEN AV INTEGRITETSSKÄL -

J.M. har själv medgett att han har använt telefonnumret 2891 (SIM-kortet för detta nummer återges längst ned till höger i översiktsbilden ovan). Även M.S. har bekräftat att 2891 är J.M:s telefonnummer. Det förekommer även SMS där 2891 anges som svar på frågor om vilket nummer som ”J” (J) har (se t.ex. tilläggsprotokoll 9 s. 41). I ett annat SMS meddelar M.S. till A.Y. att 2891 ”är numret till killen som heter J”. Visserligen rör detta telefonnummer att J ska hämtas på flygplatsen i början av september 2014, vilket inte förefaller stämma med att J.M. förefaller ha flugit till Bryssel och därefter åkt bil till Italien omkring den 6 september 2014 (se J.M:s egen bevisning, aktbilaga 217). Med tanke på de ovan angivna uppgifterna och att nummer 2891 har suttit i en telefonlur som har kopplat upp mot ett iCloud-konto med Apple-ID (adress) j.al@icloud.com (se vidare nedan) råder det dock ingen tvekan om att det rör sig om J.M:s nummer.

J.M. har förnekat att han har använt något av de övriga telefonnummer som åklagarna har hänfört sig till (dvs. 0071, 4626, 2281, 6933 och 5245). Av dessa telefonnummer har SIM-kortet till nummer 5245 tidigare suttit i den telefonlur med IMEI-nummer 8882 som tagits i beslag från honom. Detta framgår av handlingar från Tele2 i analysbilagan, s. 63 och 73 (IMEI-numret framgår av IT-bilagan, s. 213). Vidare har telefonnummer 5245 sparats under namnet ”J.S.” i J.A:s telefon. Det har också sparats under namnet ”J N” i M.S. telefon.

Telefonluren 8882 har också anslutit till ett iCloud-konto med Apple-ID (adress) j.a@icloud.com (analysbilagan, s. 62). Till detta iCloud-konto har även telefonluren med IMEI-nummer 7538/7530 anslutit (samma s.). Vid båda dessa anslutningar till iCloud har J angetts som förnamn, A som efternamn och K-vägen 8 i Jordbro

angetts som adress (detta är J.M:s tidigare adress, se resebokning i huvudprotokollet, s. 630). I denna telefonlur har SIM-korten med telefonnumren 2891 men även 0071 suttit (se handlingarna från TeliaSonera i analysbilagan, s. 69, där det även framgår att den sista siffran av ett IMEI-nummer automatiskt omvandlas till siffran 0 i TeliaSoneras system). Registrering av iCloud-konto på en telefon förutsätter, som framgår ovan, att ett Apple-ID (en e-postadress) anges.

J.M. har förnekat att han skulle ha någon koppling till iCloud-konto j.a@icloud.com. Han har uppgett att A är hans släktnamn och att det finns över 12 miljoner personer i hela världen med detta efternamn. Vidare har han berättat att han köpte telefonluren 8882 begagnad och att någon annan kan ha anslutit den till det aktuella iCloud-kontot före dess. Det bör dock nämnas att namnet A nära nog överensstämmer med S, under vilket telefonnumret 5245 (som har använts i denna telefonlur) var sparad i J.A:s telefon. Vidare har e-postadressen a79@hotmail.com använts i den beslagtagna telefonluren 8882 genom iMap, som möjliggör att läsa e-post från en e-postserver genom uppkoppling från olika datorer, surfplattor, telefoner etc. (se bilaga 3:1 till tilläggsprotokoll 6 samt huvudprotokollet, s. 602). År 1979 är J.M:s födelseår. Slutligen har denna e-postadress använts vid flygbokningar avseende J.M. (huvudprotokollet, s. 630) och är den näst mest använda e-postadressen i en av datorerna som togs i beslag från kontoret i Vendelsö (huvudprotokollet, s. 601), som J.M. har medgett att han använde regelbundet. Det måste enligt tingsrättens mening anses uteslutet att det skulle vara frågan om ett sammanträffande på så sätt att någon annan som kallar sig A och är född 1979 skulle ha använt både telefonluren 8882 och datorn i Vendelsö samt gjort flygbokningar åt J.M., låt vara att tingsrätten godtar J.M:s uppgift att ett stort antal personer använde datorn. Tingsrätten finner således att J.M:s uppgift om att han inte har använt e-postadressen a79@hotmail.com är motbevisad.

Enligt tingsrättens mening är sannolikheten för att en annan person som också kallar sig J.A. skulle ha använt både telefonluren 8882 och luren 7538/7530 samt

registrerat det aktuella iCloud-kontot innan J.M. köpte lurarna så ytterligt liten att det måste anses praktiskt taget uteslutet att det kan vara så. På grund av det iCloud-konto som binder samman dess telefonlurar finner tingsrätten det därför bevisat att J.M. har innehaft telefonluren 7538/7530, trots att den inte har tagits i beslag. Användandet och beslaget av luren 8882 knyter i sin tur J.M. till telefonnumret 5245, eftersom detta SIM-kort har suttit där.

SIM-kortet med telefonnumret 0071 har börjat användas i telefonluren 7538/7530 omkring en månad efter det telefonnummer som J.M. har gått med på att han har använt, dvs. 2891 (analysbilagan, s. 69). Det innebär att 0071 inte kan vara ett nummer som någon annan har använt innan J.M. köpte telefonluren 7538/7530. Telefonnumret 0071 har i M.S. telefon sparats under namnet J Nyyy, dvs. med samma stavning av förnamnet som det telefonnummer som J.M. har medgett att han har använt (telefonnummer 2891). Detta utesluter dock inte att det, som M.S. har uppgett, kan röra sig om två olika J. Men eftersom exakt samma benämning, J Nyyy, har använts av M.S. för såväl telefonnumret 0071 och ett annat nummer som kan knytas till J.M. (2281), ger inte denna överensstämmelse tillsammans med iCloud-kontot samt kopplingen mellan telefonnummer 0071 och telefonluren 7538/7530 utrymme för någon annan slutsats än att J.M. även har använt sig av telefonnummer 0071. Detta vinner även stöd av att M.S. har skickat ett SMS med nr 0071 till vittnet A.A.A. när denne frågade efter ”J:s nya nummer” (chattbilagan, s. 12).

Telefonnummer 2281 kan knytas till J.M. genom att det SIM-kortet har suttit i telefonluren 6148 som togs i beslag från honom och, av mindre betydelse, genom att hans hustru har det telefonnummer som kommer efter detta i nummerordning, vilket talar för att SIM-korten har införskaffats samtidigt (tilläggsprotokoll 6, jfr huvudprotokollet, s. 630). En omständighet som inte är avgörande i sig men som likväl har betydelse är att M.S. har sparat även nummer 2281 under namnet J Nyyy. Även detta telefonnummer har M.S. skickat i ett SMS till vittnet A.A.A. när denne

frågade efter ”J”, låt vara att denne har uppgett att det rörde sig om en annan J (chattbilagan, s. 12).

I fråga om telefonnummer 6933 är bevisningen svagare. Detta telefonnummer har i M.S. telefonlur sparats som ”J Nyyy” vilket också är fallet med bl.a. 2281 och 0071 som tingsrätten har funnit att J.M. har använt sig av. Enligt tingsrättens mening talar visserligen detta relativt starkt för att det är frågan om J.M:s nummer. Detta agerande från M.S. sida kan dock inte anses tillräckligt för att det ska anses styrkt att det var J.M. som använde numret. S.S. är visserligen registrerad som innehavare av abonnemanget, i likhet med vad som gäller för numret 2891 som J.M. har gått med på att han använde. Det förekommer dock ytterligare personer i utredningen. Någon bevisning i övrigt föreligger inte heller på denna punkt. Därigenom kan det inte anses bevisat att J.M. har använt nummer 6933. I fråga om nummer 4626 förhåller det sig på motsvarande sätt.

Sammanfattningsvis finner tingsrätten styrkt att J.M. har använt sig av följande telefonnummer och e-postadresser som har betydelse i målet:

- 2891
- 0071
- 5245
- 2281
- a79@hotmail.com
- j.a@icloud.com.

6.6.3 Vilken roll har J.M. haft i Al Rayan AB och var han delaktig i att göra S.S. till målvakt i bolaget?

Som berörs ovan har J.M. haft en relativt central roll i Al Rayan AB:

- Han förmedlade S.S. köp av bolaget från hans bror och medverkade då handlingar skrev på.

- Vidare talar både hans och S.S. uppgifter för att han medverkade då minibussarna XJA och XJB leasades av Al Rayan AB. Vid ett flertal av hyrningarna av fordon har dock inte J.M. varit på plats.
- J.M:s uppgifter om olika detaljer i bolagets verksamhet är också betydligt mer utförliga än S.S. uppgifter.
- S.S. uppgifter talar för att J.M. var på kontoret oftare än han själv.
- Att en del av de 134 540 kr som överfördes från S.S. konto till J.M. ska ha avsett svart lön framstår som mycket märkligt med tanke på att J.M. arbetade omkring tio dagar i bolaget från det att S.S. köpte det till dess att S.S. lämnade landet (huvudprotokollet, s. 707). Större delen av beloppet avser dock tiden före den påstådda gärningen.
- I det sammanhanget inställer sig också frågan om inte J.M. reagerade på att S.S. var försvunnen och hur bolagets verksamhet då skulle drivas vidare. Hans uppgifter om att han inte varit på kontoret efter polisens husrannsakan där talar för att han var där i vart fall under hösten 2014, då S.S. var i Irak. Detta överensstämmer med tingsrättens bedömning ovan avseende S.S., vad gäller att Al Rayan AB inte bedrev den verksamhet som S.S. har påstått. Det styrker dock inte i sig att J.M. skulle ha organiserat människosmuggling.
- J.M. har därutöver medgett att han vid något tillfälle använde S.S. BankID i iMac:en på kontoret när S.S. var med. Även om han har förnekat det, talar dessa uppgifter i någon mån för att han använde även S.S. BankID den 3 september 2014, då S.S. var utomlands (IT-bilagan, s. 7).
- Den omständigheten att S.S. BankID har använts från samma nätverk (IP-adress) som J.M:s eget och hans hustrus BankID samt i nära tidsmässig anslutning till detta visar enligt tingsrättens mening att J.M. har uppträtt i S.S. namn, även om J.M. har ifrågasatt dessa uppgifter bland annat med hänvisning till att slutsatserna avseende IP-adress till den dator etc. som BankID:t används på inte går att applicera på t.ex. en kontantkorttelefon (jfr

huvudprotokollet, s. 434 och 435 samt M.R:s vittnesmål). Enligt tingsrättens bedömning av bevisningen torde dock det avgörande vara om datorn, surfplattan, mobiltelefonen etc. har kopplats upp mot ett nätverk (genom t.ex. WiFi). I sådant fall torde IP-adressen vara hänförlig till routern för nätverket. Det kan inte vara S.S. själv som har använt hans BankID, eftersom han befann sig i Irak då. Att J.M. hade tillgång till S.S. BankID framgår ovan. Dessa omständigheter knyter dock inte J.M. direkt till att ha organiserat människosmuggling.

- J.M. har vidare medgett att han kan haft tillgång till S.S. bankkonto för att betala fakturor i verksamheten. Detta talar visserligen för att han i detta avseende har agerat i S.S. ställe, men det förefaller inte uppseendeväckande sett i relation till det som J.M. har berättat om sina arbetsuppgifter.
- Ett fotografi föreställande användaruppgifter hos klädföretaget HM avser S.S. (huvudprotokollet, s. 972). Detta lades in i J.M:s dator när S.S. befann sig i Irak (tilläggsprotokoll 9, s. 45). Trots J.M:s förklaring om att någon annan kan ha använt datorn tyder detta på att J.M. har uppträtt i S.S. namn, dock endast vad gäller eventuella beställningar hos HM.

Enligt tingsrättens bedömning har inte Al Rayan AB bedrivit någon laglig verksamhet av betydelse under den aktuella tiden men ändå anskaffat flera fordon som har använts till människosmuggling. Detta kan visserligen sägas tala för att J.M., som haft en central roll i bolaget, har varit delaktig i att organisera människosmuggling. Det krävs dock att en närmare prövning görs av vilka omständigheter som knyter J.M. till respektive resa m.m.

6.6.4 *I vilken utsträckning kan J.M. kopplas till resorna 1–15?*

J.M. har gått med på att han gjorde sökningar på olika husbilar på Internet genom den iMac som han använde på kontoret (detta stöds av utredningen i övrigt). Det finns andra uppgifter av intresse i iMac:en, bl.a. sökningar på Milano respektive

bolaget Uppsala Super Taxi AB på Internet samt en lönespecifikation från detta bolag (IT-bilagan, s. 14, respektive huvudprotokollet, s. 441). Omständigheterna talar dock för att flera personer än J.M. har använt denna dator, vilket även åklagarna har godtagit. Med tanke på bl.a. S.S. och M.S. kopplingar till de aktuella resorna har därför fynden i denna dator en begränsad betydelse.

Utöver det som nu har nämnts har J.M. följande kopplingar till enskilda uthyrningar och resor:

- Resa 2: J.M. har berättat att han känner B.A.
- Resa 3: I J.M:s dator fanns sparade uppgifter om ett leasingavtal för minibussen GRZ 005, som brukades av Besan Food Gross AB (IT-bilagan, s. 33 och 34). J.M:s förklaring till detta är att bilen kan ha överlåtits från Nathalies Bil, Plåt och Lack Handelsbolag till Besan Food Gross AB. Enligt tingsrättens mening är inte denna uppgift i sig tillräcklig för att knyta J.M. till resa 3.
- Resa 4: J.M. har medgett att han är bekant med A.M.E. (apropå s. 374 i huvudprotokollet).
- Resa 7: När husbilen 699 BDY hyrdes, angavs J.M:s telefonnummer 2891 i hyresavtalet (huvudprotokollet, s. 221). J.M. har också sparat telefonnumret till husbilsägaren i sin telefon (samma protokoll, s. 376). Han har också haft omfattande telefonkontakter med denne samt skickat dennes telefonnummer till M.S. Som framgår ovan medverkade M.S. vid uthyrningen i Åkersberga. De uppkopplingar som J.M:s telefon har gjort visar att han också befann sig i Åkersberga vid den aktuella tidpunkten (samma protokoll, s. 378). M.S. har förklarat detta med att J.M. kan ha varit tillsammans med honom vid den aktuella tidpunkten. J.M. har förklarat dessa förhållanden med relativt svävande uppgifter om att han kan ha varit i Åkersberga och kan ha haft kontakt med uthyraren. Enligt tingsrättens mening står det dock klart att så är fallet.

- Resa 8: I samband med att husbilen DTK 405 hyrdes angavs J.M:s telefonnummer 2891 i hyreskontraktet (samma protokoll, s. 236). Utredningen ger inte stöd för att J.M. fanns på plats vid uthyrningstillfället, men han hade omfattande telefonkontakter med husbilsägaren i anslutning till uthyrningen (samma protokoll, s. 381). J.M. har medgett att han kan ha haft kontakt med husbilsägaren.
- Resa 9: När ELG 330 hyrdes, skickades ett stort antal SMS till husbilsägaren från J.M:s telefonnummer 2891, även i samband med att S.S. lämnade Sverige (huvudprotokollet, s. 384). Både S.S. och M.S. har lämnat vaga uppgifter om J.M:s eventuella medverkan. J.M. har själv inga närmare minnesbilder av dessa händelser.
- Resa 10: Även beträffande EGC 702 har J.M. haft telefonkontakter med husbilsägaren (samma protokoll, s. 389 och 390). J.M. har inte kunnat lämna några närmare uppgifter om detta.
- Resa 11: M.S. skickade registreringsnumret på minibussen XJB 537 till J.M. i december 2014, dvs. efter den tid som omfattas av åtalet (huvudprotokollet, s. 444). J.M. har inte kunnat lämna några närmare uppgifter om detta. J.M. har dock medgett att han medverkade då S.S. leasade fordonet för Al Rayan AB:s räkning.
- Resorna 7–11: Som berörs ovan var J.M. i Milano i början av september 2014. Han har berättat att han träffade M.S. då. I denna del är hans uppgifter mer trovärdiga än M.S. vaga berättelse. Hans uppgifter om att han ville komma bort från Sverige med anledning av vissa relationsproblem kan inte avfärdas, även om det som ovan nämnts framstår som märkligt att han hamnade just i Milano. När de fordon som användes vid resorna 7–11 lämnade Milano torde M.S. ha varit i staden. Detta eftersom han torde ha ankommit till Milano den 6 eller 7 september 2014 (se aktbilaga 217) och med tanke på att han flög därifrån den 25 september samma år (huvudprotokollet, s. 630). J.M. har berättat att han genom M.S. träffade A.Y. i Milano.

- Resa 13: Att registreringsnumret XJA 035 också fanns registrerat i en dator på kontoret är av mindre betydelse med tanke på att minibussen leasades av Al Rayan AB, som också disponerade kontoret (tilläggsprotokoll 7). J.M. har dock medgett att han medverkade då S.S. leasade fordonet för Al Rayan AB:s räkning.
- Utöver de specifika resorna i åtalet har det framkommit dels att J.M. är bekant med H.A.M. ("E.K."), som han ska ha talat med om bl.a. ekonomiska frågor under dennes färd mot Italien, dels att M.S. skickade J.M:s telefonnummer 0071 till A.A.A. den 23 september 2014 (chatt-bilagan s. 12).

Tingsrätten har visserligen svårt att tänka sig att kontakterna med husbilsägarna ovan förklaras med att J.M. trodde att S.S. skulle använda flera olika husbilar för sitt privata bruk. Enligt tingsrättens mening är inte dessa uppgifter i sig tillräckliga för att J.M:s koppling till människosmugglingen ska anses styrkt. En sådan slutsats går inte heller att dra enbart av det förhållandet att M.S. skickade ett SMS med registreringsnumret XJB 537 till J.M. (huvudprotokollet, s. 444). J.M. kan rimligen inte heller ställas till svars för fotografier m.m. i M.S. telefon. Inte heller J.M:s vistelse i Milano under en för människosmugglingen central tidsperiod eller att han känner några av chaufförerna utgör tillräcklig bevisning för att han ska anses ha organiserat människosmugglingen.

6.6.5 *Vilka slutsatser kan dras från textmeddelanden till eller från J.M.?*

För prövningen av J.M:s inblandning i organiseringen av människosmugglingen blir då den avgörande faktorn innehållet i textmeddelandena mellan honom och M.S. (chattbilagan, s. 59–84). Eftersom tingsrätten inte har funnit att det är bevisat att J.M. har använt telefonnumren 6933 och 4626, saknar de meddelanden som har utväxlats från den 9–25 augusti 2014 betydelse vad gäller J.M.

- Den 27 augusti 2014, dvs. under den period då S.S. hyrde ett flertal fordon, skrev J.M. från 2891 till M.S. att de måste "pröjsa för bussarna och bilarna,

hur går det?”. J.M:s förklaring till detta, att de haft bilaffärer tillsammans, är vagt formulerad och går inte att närmare kontrollera. Uppgiften talar starkt för att J.M. har deltagit i att planera anskaffandet av fordon, särskilt tillsammans med hans ovan redovisade kontakter med uthyrarna.

- Samma dag bad J.M. M.S. skicka pengar, vilket rimligen måste sammanhålla med betalningen för bussarna och bilarna.
- Den 30 augusti 2014, den dag då fordonen från Statoil skulle återlämnas, fick J.M. ett SMS från M.S. med frågan om Statoil hade ringt J.M. Detta talar starkt för att J.M. var inblandad i uthyrningen (resorna 4 och 5).
- Följande dag, sent på kvällen, bad J.M. M.S. att ”ladda åt E.K., det kommer att brytas”, vilket måste tolkas i ljuset av att J.M. har medgett att han talade med H.A.M. den dagen. Med tanke på att H.A.M. körde ner en bil till Italien talar meddelandet för att J.M. har varit delaktig i att skaffa fram bilar även i detta avseende. Denna slutsats vinner starkt stöd av ytterligare meddelanden till och från J.M., nu på 0071, bl.a. om en Volkswagen-bil den 12 september 2014.
- Flera SMS handlar enligt tingsrättens bedömning om olika fordon. Den 2 september 2014 frågade J.M. ”hur många som kommit in i den”, varpå M.S. svarade ”15, 10 med 5 barn”. J.M:s förklaring om att detta avser biljetter till Gröna Lund eller liknande måste avfärdas som orimlig redan med tanke på uttryckssättet. Den 12 september 2014, under den period då flera fordon lämnade Milano och bl.a. J.M. befann sig där, skrev M.S. att ”de stora går snabbt, de här bör åka ner oftare/transportera ner mer...om den andra inte åker, låt den inte åka, synd om den åker”. J.M. kommenterade därefter detta och tillade själv att ”av de fyra har en åkt, inte de sista två”. J.M. och M.S. diskuterade därefter en viss förare.
- Därefter följde den 24 september 2014 flera meddelanden från J.M. angående ett problem bestående av att A.Y. hade stulit pengar och att denne ska få så han tiger. M.S. åtog sig det sammanhanget att ”fixa folk” för att ”trampa på” A.Y. Sett i ljuset av vad som i övrigt är känt om A.Y. samt

meddelanden från M.S. om att A.Y. också stulit bilar och M.S. ”avskedsmeddelanden” till A.Y. där en J omnämns, visar dessa meddelanden tillräckligt tydligt att J.M. var införstådd med och delaktig i den verksamhet som bl.a. M.S. bedrev i Milano (chattbilagan, s. 153).

- M.S. och J.M. har utväxlade textmeddelanden även i oktober och november 2014, dvs. under den senare delen av den tid som åtalet avser.

Mot bakgrund av att J.M. inte kan kopplas några textmeddelanden i chattbilagan före den 27 augusti 2014 och att han inte kan knytas till resorna 1 och 2 på något annat konkret sätt ska han frikännas i dessa delar. Enligt tingsrättens mening är dock textmeddelandena från och med den 27 augusti 2014 så graverande att i förening med de enskilda kopplingarna till fordonen ovan visar att J.M. var delaktig i att organisera verksamheten tillsammans med M.S., vad gäller resorna 3–15. Även om bevisningen för J.M:s del är svagare avseende resorna 6, 14 och 15 bör alltså inte någon enskild resa särskiljas under denna tidsperiod, då det rör sig om en övergripande brottsplan och med tanke på att J.M:s meddelanden knyter honom till M.S. agerande.

6.6.6 *Vilken roll har J.M. haft i verksamheten?*

Vid SMS-konversationen angående konfrontationen med A.Y. är det enligt tingsrättens mening tydligt att J.M. styr över de åtgärder som M.S. ska vidta. Detta i sig behöver dock inte innebära att J.M. generellt sett har varit chef eller ledare för organisationen. Den omständigheten att M.S. haft långt fler kontakter än J.M. med chaufförer, flyktingar och mer graverande kontakter med fordonsägare kan givetvis inte heller tas till intäkt för att J.M. har styrt verksamheten på armlängds avstånd. Enligt tingsrättens mening ger inte utredningen ett tillräckligt stöd för att J.M. skulle ha styrt verksamheten eller fattat de avgörande besluten (dvs. att han skulle ha varit en slags chef).

J.M:s kontakter i samband med uthyrningstillfällena och textmeddelandena ovan visar dock att han har varit delaktig i planeringen av hyrningen av husbilar och minibussar samt hur dessa skulle fyllas med flyktingar (resorna 3–15). Han har således planerat och administrerat transporterna av utlänningar från Italien och upp genom Europa, bland annat när han befann sig på plats i Italien. Frågan om betalning berörs nedan angående vinstsyftet.

6.7 Har resorna 1–15 anordnats i vinstsyfte?

För att ett vinstsyfte ska föreligga krävs att gärningspersonen har för avsikt att för egen del göra en vinst på verksamheten. Bedömningen ska göras med ledning av samtliga omständigheter. Att verksamheten har organiserats delvis i annat syfte fritar inte gärningspersonen från ansvar, om det står klar att också ett vinstsyfte har funnits (prop. 1983/84:144 s. 117). Högsta domstolen har ansett att det är tillräckligt i detta avseende att gärningspersonen får sina levnadsomkostnader täckta genom verksamheten, dvs. har sin försörjning genom den (se rättsfallet NJA 1990 s. 115). Den som däremot endast får betalt för sina utlägg i verksamheten, dvs. tar ett s.k. självkostnadspris, omfattas inte av straffbestämmelsen.

Såsom tingsrätten tolkar förarbetena till straffbestämmelsen krävs det inte att varje enskilt moment genererar eller är avsett att generera ett överskott, så länge som det finns ett övergripande vinstsyfte med verksamheten. I linje med detta betraktelsesätt ansåg Högsta domstolen i rättsfallet NJA 1990 s. att ett vinningssyfte förelåg vid brott av nu aktuellt slag trots att vissa resor hade betalats genom ett överskott från andra resor. Detta kan jämföras med att aktiebolag har som övergripande syfte att generera vinst för aktieägarna men att ett sådant bolag kan vidta åtgärder som i sig inte genererar ett överskott. För en sådan verksamhetsövergripande tolkning av kravet på vinstsyfte talar också det förhållandet att den nu aktuella straffbestämmelsen är inriktad på att en viss verksamhet organiseras och planläggs, i motsats till brottet människosmuggling som avser att i ett enskilt fall hjälpa en utlänning att passera en gräns.

I förevarande mål står det klart att de 15 resor som har vidtagits har föranlett en rad kostnader.

- För det första har en mängd olika bilar hyrts, leasats eller på annat sätt anskaffats.
- Kostnader har också uppkommit för drivmedel för att köra bilarna från Sverige till Italien och därefter från Italien.
- Chaufförer har anlitats mot betalning.
- Det får antas att även kostnader för chaufförernas boende och uppehålle i Milano har uppkommit.
- Vidare har M.S. bokat flygbiljetter för bl.a. en chaufför.

Dessa iakttagelser ger dock inte svar på frågan om de flyktingar som har åkt med på resorna har betalat ett självkostnadspris eller om de har betalat mer än så. Från utredningen går det dock att dra några allmänna slutsatser angående frågan om vinstsyftet:

- M.S. förefaller ha haft sin försörjning från verksamheten, eftersom han har haft relativt höga levnadsomkostnader för bl.a. många resor, trots måttliga inkomster (huvudprotokollet, s. 631 ff.). Hans förklaring till den stora omsättningen på hans bankkonto är svår att följa och ger enligt tingsrättens mening ingen rimlig förklaring till hans ekonomiska förhållanden.
- Den ekonomiska utredning som polisen har genomfört talar för att en resa med tre fordon och 41 flyktingar har genererat en vinst om minst 30 000 kr efter omkostnader (huvudprotokollet, s. 625–628). Även om detta bör tolkas med viss försiktighet, talar beräkningen ändå för en faktisk vinst och inte endast ett vinstsyfte.
- I SMS från M.S. med anledning av A.Y. ska ha stulit bilar från verksamheten har M.S. gett uttryck för att verksamheten genererade en vinst om 20 000–30 000 kr per dag (chattbilagan, s. 153).

- S.S. torde ha utlovats i vart fall viss betalning för sin medverkan som målvakt.
- F.H., som skulle hjälpa sin gravida syster och dennes barn att ta sig till Sverige, har vittnat om att han fick kontakt med M.S., som angav att mer än 600 euro skulle man inte betala för en körning till Danmark med vidare tågtransport till Sverige. Han har dock berättat att han inte kunde vänta på den transport som M.S. skulle tillhandahålla och att han därför reste med en chaufför som inte hade tillhandahållits av M.S. Chauffören ska sedan enligt F.H. ha bett honom att inte säga till M.S. att han åkte med en annan bil.
- Även chattar och SMS-meddelanden ger ett starkt stöd för att M.S. tillämpade ett slags standardpris om ca 600–700 euro per vuxen vid resorna. Den 23 augusti 2014 SMS:ade A.A.A. till M.S. om att han hade ”2 i Milano vill komma 700 euro” (chattbilagan, s. 9). Påföljande dag SMS:ade någon till M.S. om att M.S. skulle ”ta 800” om Alaas sex personer hade med sig extra folk (samma bilaga, s. 62).
- Att flyktingar överhuvudtaget har betalat vinner stöd av bl.a. meddelanden om att A.Y. ”fått betalt från några idag” (chattbilagan, s. 77), utöver beslagen av kontanter från chaufförerna (se ovan under bakgrund).

Därutöver drar tingsrätten följande slutsatser från de specifika resorna:

- Resa 1: Genom M.Sh:s vittnesmål står det klart att han betalade 1 000 euro för att komma till Sverige. Chauffören M.A:s vittnesmål talar för att 600 euro per vuxen passagerare var ett slags standardpris vid de resor som han deltog i och att detta även diskuterades i samband med resa 1. Den österrikiska domstol som dömde M.A. för bl.a. resa 1 (eftersom han hade passerat genom Österrike) ansåg det styrkt att denne hade agerat med uppsåt att ”orättmätigt berika sig själv eller en tredje man genom att erhålla ersättning för detta” (tilläggsprotokoll 3, s. 21).
- Resa 2: N.T. har uppgett att hon inte betalade något för resan, eftersom hon var släkt med chauffören B.A. För tingsrättens del framstår det i och för sig

som en anmärkningsvärd slump att hon skulle ha träffat på en släkting i Milano, att denne hade tillgång till en bil och var redo att köra hennes familj norrut. Hennes uppgifter kan förklaras av att hon känner en tacksamhet för att hon kunde ta sig till Sverige. I vart fall kan hennes uppgift om att de övriga flyktingarna i bilen inte betalade något ifrågasättas. Den tyska domstol som dömde chauffören B.A. ansåg det nämligen bevisat att denne hade begått människosmugglingen i vinstsyfte (tilläggsprotokoll 9, s. 52).

- I fråga om resa 3 har M.A. berättat på samma sätt som beträffande resa 1. Den österrikiska domstolen gjorde också samma bedömning som tidigare.
- Resa 4: M.M.F. har vittnat om att han och hans familj endast skulle betala för bensinkostnaderna. Genom hans uppgifter står det dock klart att beloppet, 1 500 euro för en familj, varav ca 350 euro har betalats, överstiger denna familjs andel av bensinkostnaderna (jfr huvudprotokollet, s. 195). Även chauffören avseende denna resa, A.M.E. dömdes för människosmuggling i vinstsyfte, varvid den aktuella domstolen fann att denne hade fått en månadslön om ungefär 1 000 euro för regelbundna smuggelresor (tilläggsprotokoll 9, s. 59–62). Vid polisingripandet togs ca 620 euro i kontanter i beslag från A.M.E. (tilläggsprotokoll 1, s. 40).
- Resa 6: Enligt det åtal som väckts vid en tysk domstol mot chauffören G.E. har denne agerat i vinstsyfte och ”på uppdrag av en hittills okänd arab” (tilläggsprotokoll 9, s. 48).
- Resa 7: Uppgifterna i den danska domen avseende chauffören N.S. visar att de vuxna resenärerna betalade 700 euro vardera. På ett ställe i domen anges 70 euro, men detta får antas vara en felskrivning (tilläggsprotokoll 5, s. 13–18).
- Resa 8: Av den danska domen beträffande chauffören F.T. framgår att 3 750 euro togs i beslag från denne och att domstolen fann att flyktingarna hade betalat ett inte oväsentligt belopp för transporten (tilläggsprotokoll 5, s. 21).
- Resa 9: Enligt den danska dom genom vilken chauffören G.B. dömdes uppgav denne att han skulle få 1 000 euro för körningen. Två av

flyktingarna vittnade om att de hade betalat 700 euro per vuxen i Milano (tilläggsprotokoll 5, s. 2–4).

- Resa 12: Vid gripandet av föraren S.E.A. hittades bl.a. 327,20 euro i en plånbok och 1 750 euro i handskfacket. (tilläggsprotokoll 1, s. 1–4). Detta får anses innebära att flyktingarna har betalat mer än ett självkostnadspris för resan.
- Resa 13: Av den danska dom avseende chauffören C.B. framgår att de aktuella flyktingarna betalade 650 euro per person (tilläggsprotokoll 5, s. 10).
- Resa 14: Vittnet Q.S., som följde med på färden, har visserligen lämnat en berättelse inför rätten som skiljer sig i väsentliga delar från vad han berättade under polisförhör, avseende om bilresan gällde Milano–Tyskland eller Tyskland–Sverige. Med tanke på hur de övriga resorna gick till och den funktion som Milano fyllde vid denna tidpunkt utgår dock tingsrätten från att Q.S. åkte bil från Milano och att bilen stoppades i Tyskland. Att den stoppades där framgår också av handlingar från den tyska polisen (huvudprotokollet, s 312).
- Avseende de övriga resorna saknas det uppgifter från de flyktingar eller chaufförer som deltagit i resorna.

Tingsrätten gör bedömningen att dessa omständigheter medför att det inte råder någon tvekan om att verksamheten överlag syftat till att generera ett överskott så att åtminstone gärningspersonernas försörjning skulle kunna bekostas med medel från flyktingarna. Detta medför enligt tingsrättens mening verksamheten som sådan har haft ett vinstsyfte, trots att det i några fall saknas tillräckliga uppgifter om de ekonomiska förhållandena avseende en viss resa. För de flesta av resorna finns det dock sådana specifika uppgifter. Vad gäller t.ex. resa 2 har den ett sådant samband med övriga resor att den bör anses innefattas i den verksamhet som har organiserats i vinstsyfte.

I fråga om de tilltalade också haft ett personligt vinstsyfte gör tingsrätten följande bedömning. M.S., som enligt tingsrättens bedömning har planerat och organiserat hela verksamheten, har helt uppenbart haft ett vinstsyfte i den mening som avses i den aktuella paragrafen, även om han också delvis har drivits av humanitära motiv. Av de omständigheter som berörs ovan framgår också att M.S. i vart fall har förbehållit sig betalning (se gärningsbeskrivningen angående M.S. roll).

Genom tingsrättens bedömning av J.M:s roll och ansvar avseende resorna samt Al Rayan AB står det också klart att denne har varit så pass inblandad i organisationen att han måste antas indirekt ha tagit emot eller förbehållit sig rätten till betalning för att smuggla flyktingarna mot Sverige. Tingsrätten utgår alltså från att också J.M. har haft ett vinstsyfte och att han genom förmedling av M.S. och eventuellt ytterligare personer indirekt åtminstone förbehållit sig betalning från flyktingarna (se gärningsbeskrivningen).

Vad gäller S.S. måste denne rimligen ha utlovats någon slags betalning för att han riskerade att bli den uppenbara syndabocken för verksamheten, såväl straffrättsligt som kontraktsrättsligt. Detta har i målet uttryckts som att denne stod i skyltfönstret och att alla spår ledde till honom. Frågan om betalning belyses också av ett avlyssnat samtal mellan S.S. och J.M. den 30 januari 2015 när S.S. befann sig i Irak. S.S. var då mycket missnöjd med situationen, varpå M.S. ringde J.M. på nr 5245, redogjorde för samtalet med S.S. och uppgav att denne ville ha 50 eller 100 [tusen, enligt tingsrättens tolkning] (huvudprotokollet, s. 726–730).

6.8 Har Sverige varit flyktingarnas slutmål?

6.8.1 Hur bör kravet på att främjandet ska avse Sverige tolkas?

En förutsättning för att döma någon för organiserande av människosmuggling är att verksamheten var inriktad på att främja att utlänningar reser till Sverige. Frågan är då hur detta krav ska tolkas.

Även om någon utlänning inte kommer till Sverige kan en gärningsperson dömas för organiserande av människosmuggling (se prop. 1983/84:144 s. 117 angående det ursprungliga straffstadgande som numera återfinns i 20 kap. 9 § utlänningslagen). Det krävs dock att verksamheten syftar till att främja att utlänningar kommer till Sverige utan erforderliga handlingar. På detta sätt skiljer sig brottet organiserande av människosmuggling från det underliggande brottet människosmuggling. För människosmuggling är det tillräckligt att gärningen avser något land inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES – även om det då krävs att utlänningen i fråga har passerat igenom eller tagit sig in i något sådant land och inte endast avsett att åka dit.

Straffansvar för organiserande av människosmuggling kan inträda även om verksamheten avsåg endast en etapp av resan till Sverige. En förutsättning torde dock vara att den som har främjat utlänningens resa var medveten om att målet för resan var Sverige (prop. 1996/97:25 s. 223). Detta följer av den s.k. täckningsprincipen, dvs. att gärningsmannens uppsåt ska omfatta samtliga de objektiva rekvisit som gör gärningen rättsstridig.

Begreppet främja får visserligen ges en vid innebörd. Det går dock givetvis inte att döma för det nu aktuella brottet enbart utifrån att en flykting har transporterats norrut från Italien och på så sätt kommit närmare Sverige än tidigare, rent geografiskt.

Enligt tingsrättens mening är det inte förenligt med den aktuella bestämmelsens ordalydelse att döma för organiserande av människosmuggling om det inte finns någon konkret uppgift som talar för att främjandet således avsåg Sverige som slutdestination (här bortses från den mindre vanliga situationen att någon vill ta sig till Sverige för att därefter åka till ytterligare ett annat land). För bedömningen av gärningspersonens syfte, dvs. vad främjandet avsåg, torde den mest uppenbara

omständigheten att beakta vara vart de aktuella flyktingarna ville åka. Normalt sett finns det skäl att utgå från att gärningspersonen från början var medveten om flyktingarnas slutmål. Att en flykting rent faktiskt har kommit till Sverige är givetvis i sin tur ett starkt bevisfaktum för att en sådan avsikt fanns från början.

Om en verksamhet syftar till att någon enstaka utlänning utan erforderliga handlingar ska komma till Sverige och en stor mängd utlänningar ska ta sig till t.ex. Tyskland, är det inte enligt tingsrättens mening rimligt att anse att syftet med hela verksamheten är att utlänningar ska resa till Sverige. Kravet på att slutdestinationen ska ha varit Sverige bör därför gälla resa för resa och inte enbart avse verksamheten på ett övergripande plan. Detta kan också beskrivas på så sätt att en och samma gärningsman kan bedriva verksamhet som är inriktad på att främja resor till t.ex. Tyskland parallellt med en annan verksamhet som är inriktad på att främja resor till Sverige. På så sätt skiljer sig alltså prövningen av slutdestinationen från prövningen av vinstsyftet, enligt tingsrättens synsätt.

Utformningen av den aktuella straffbestämmelsen innebär visserligen att gärningen fullbordas på ett tidigt stadium, redan när åtgärder vidtas för organisering och planering av resor. Trots detta kan dock inte den omständigheten att vissa resor varit inriktade på Sverige tas till intäkt för att alla sådana åtgärder har syftat till främja resor till Sverige, eftersom det krävs att gärningspersonen insåg att målet för just den aktuella utlänningens resa var Sverige (se ovan angående uppsåtet).

Om det finns någon konkret uppgift om att en viss flykting snarare ville till ett annat land än Sverige bör inte ansvar för organiserande av människosmuggling komma på fråga för den aktuella resan. Det kan nämnas att gärningar som innebär att flyktingresor till andra länder organiseras knappast är riktade mot Sverige i den mening som avses i bestämmelsen om jurisdiktion i 2 kap. 3 § 4 brottsbalken. Enligt tingsrättens mening saknas det alltså ett svenskt rättsskipningsintresse i dessa fall. Till detta kommer att 20 kap. 9 § utlänningslagen i huvudsak syftar till att upprätthålla en

reglerad invandring och möjliggöra en organiserad överföring av flyktingar (prop. 1983/84:144 s. 27 och prop. 1996/97:224).

En annan sak är att ansvar för t.ex. anstiftan av människosmuggling enligt 20 kap. 8 § utlänningslagen kan komma på fråga för den som har förmått någon att smuggla en utlänning över gränsen till något land inom EES. Något sådant har dock inte påståtts i förevarande mål och inte ens förutsättningarna för svensk jurisdiktion i ett sådant fall har berörts.

Mot ovanstående bakgrund torde det inte vara uteslutet att en och samma verksamhet syftar till att utlännningar utan erforderliga handlingar ska komma till såväl Sverige som något annat land. Det bör dock endast komma på fråga att döma för organiserande av människosmuggling för sådan verksamhet som avser Sverige som slutdestination.

6.8.2 *Bedömningen i detta mål*

Oavsett hur kravet på Sverige som slutdestination ska tolkas allmänt sett, har tingsrätten att pröva målet utifrån åklagarnas gärningsbeskrivning. I andra stycket i gärningsbeskrivningen anges att de tilltalade bland annat vid resorna 1–15 har främjat att utlännningar rest från norra Italien [...] med Sverige som mål [...]. Mot denna bakgrund är det alltså en förutsättning för att de tilltalade ska kunna dömas för resorna 1–15 att Sverige har varit just dessa flyktingars slutdestination.

När det gäller slutmålet för de enskilda flyktingarnas resor i förevarande mål finns det anledning att inledningsvis beröra att bl.a. M.S., som tingsrätten har funnit har organiserat resorna, bor i Sverige och att svenska fordon har använts. Utredningen visar entydigt att M.S. har kunskaper om vilka bestämmelser som gäller för uppehållstillstånd i Sverige och att han har förmedlat information om detta till olika personer. Detta utgör givetvis inte något brott, men talar i viss mån för att hans främjande är inriktat på Sverige. Han har också gett allmänna råd om hur man som

flykting kan ta sig genom Europa m.m. I flera fall har de personer som ska smugglas haft släktingar i Sverige, vilket talar mycket starkt för att de ville ta sig hit. Det går inte heller att helt bortse från den omständigheten att Sverige vid denna tidpunkt beviljade permanenta uppehållstillstånd till flyktingar från Syrien och att de svenska bestämmelserna då kan ha uppfattas som mer generösa än vad som var fallet vissa andra europeiska länder.

Den färdväg som har valts vid resorna 1–9 och 11–15 är förenlig med att flyktingarna skulle till Sverige. Tveksamhet råder kring resa 10 (se kartan i avsnitt 2). Vid resa 1 valdes alternativet med färjeförbindelsen i Puttgarden i Tyskland, som går till Själland i Danmark. Efter att denna färd avbrutits, valdes i stället fastlandet på Jylland, via Kolding. Det får antas att det senare alternativet medförde en lägre risk för identitetskontroller etc.

Två resor har avbrutits i Kolding. Sex resor har avbrutits strax söder om gränsen mellan Danmark och Tyskland. Att Tyskland inte har varit slutmålet generellt sett för flyktingarna står klart redan genom att så många av resorna har gått genom större delen av Tyskland. Mot Danmark som slutmål talar bl.a. att flyktingarna i resorna 8 och 12 inte direkt sökte asyl vid ankomsten till Danmark utan i stället upptäcktes av polisen i ett senare skede. Det finns dock andra uppgifter som tyder på att Danmark var slutmålet för vissa av resorna. I utredningen förekommer även textmeddelanden med adresser i Danmark (se t.ex. chattbilagan, s. 40). I ett WhatsApp-meddelande mellan M.S. och en annan person den 20 augusti 2014 nämndes bl.a. att ”killen finns i Milano” följt av ”och kommer till Danmark”. Det finns således anledning att göra en bedömning resa för resa.

I det sammanhanget tillmäter tingsrätten – inom ramen för principen om fri bevisprövning – de utländska domarna bevisverkan. Denna bevisning måste dock bedömas med försiktighet, bl.a. mot bakgrund av att försvararna i förevarande mål inte har fått ställa motfrågor till förhörspersonerna i fråga.

För det fall att någon enstaka flykting hade Sverige som resmål bedömer tingsrätten att den övervägande delen av de resenärer som omfattas av den aktuella resan ville till Sverige, eftersom det genomgående rör sig om familjer eller personer som av andra skäl valt att resa tillsammans.

- Resa 1: Genom M.Sh.s vittnesmål står det klart att hans syfte var att komma till Sverige. M.Sh. bor också i Sverige numera, vilket är en stark indikation på att hans ursprungliga syfte var att ta sig hit. Både han och en annan flykting från bilfärden har sökt asyl i Sverige (huvudprotokollet s. 340 jämförd med s. 120). Även det förhållandet att färden skulle gå via Puttgarden talar för Sverige som slutdestination, eftersom detta är en vedertagen resväg till och från Sverige.
- Resa 2: Även N.T. har vittnat om att slutmålet för hennes resa var Sverige. När resan avbröts i Tyskland åkte hon och hennes familj också vidare till Sverige med tåg. Hon bor numera i Sverige. Både hon och en annan flykting från bilfärden har sökt asyl i Sverige (huvudprotokollet s. 341 jämförd med s. 141).
- Resa 3: Den österrikiska domstol som dömde M.A. för bl.a. resa 3 ansåg det styrkt att slutmålet var Malmö (tilläggsprotokoll 3, s. 21).
- Resa 4: M.M.F. har vittnat om att slutmålet för resan var Sverige. Han bor för övrigt numera i Skåne. Han och ytterligare fyra personer från resa 4 har sökt asyl i Sverige (huvudprotokollet s. 341 och 342 jämförda med tilläggsprotokoll 1, s. 33).
- Resa 5: Ingen av de flytningar som stoppades i Bad Feilnbach har sökt asyl i Sverige (huvudprotokollet, s. 340–348). Detta utesluter visserligen inte att någon från början avsett att åka hit men godtagit att söka asyl i t.ex. Tyskland efter att bilen stoppades, eller vistas illegalt i Sverige, men det talar givetvis inte för gärningspåståendet.

- Resa 6: Enligt det åtal som väckts vid en tysk domstol mot chauffören G.E. skulle bilen köras till Danmark (tilläggsprotokoll 9, s. 48). Någon närmare uppgift om flyktingarnas slutmål finns dock inte i åtalet. I likhet med resa 5 har inte någon av flyktingarna sökt asyl i Sverige (huvudprotokollet, s. 340–348).
- Resa 7: Uppgifterna i den danska domen avseende chauffören N.S. talar närmast för att de flyktingar som följde med i fordonet 699 BDY ville till Danmark (tilläggsprotokoll 5, s. 13–18).
- Resa 8: Av den danska domen beträffande chauffören F.T. framgår att färden skulle gå till Kolding (tilläggsprotokoll 5, s. 21). Detta vinner stöd av de uppgifter som denne lämnade under den svenska förundersökningen och som har lästs upp, även om dessa har ett begränsat bevisvärde (huvudprotokollet, s. 248–251).
- Resa 9: Enligt den danska dom genom vilken chauffören G.B. dömdes uppgav denne att han hade i uppdrag att köra flyktingarna till Kolding i Danmark. En av flyktingarna vittnade om att han ville till Danmark för att få asyl (tilläggsprotokoll 5, s. 2 och 3).
- I fråga om resa 10 saknas det utredning utöver uppgiften från Europol om att chauffören G.V. har dömts för människosmuggling med anledning av denna händelse (tilläggsprotokoll 8 s. 6). Den omständigheten att en helt annan rutt valdes jämfört med de övriga resorna gör att det inte kan anses styrkt att någon av flyktingarna avsåg att ta sig till Sverige. Rutten talar snarare för Frankrike eller något annat land i den västra eller södra delen av Europa.
- Även avseende resa 11 är utredningen knapphändig. De handlingar som finns avseende J.M.L.s åtalseftergift ger ingen ledning i fråga om slutmålet för resan (tilläggsprotokoll 9, s. 50).
- Resa 12: En dansk polisrapport talar för att flyktingarna skulle fortsätta med tåg från järnvägsstationen i Kolding, eftersom de släpptes av där (tilläggsprotokoll 1, s. 1). Det framstår dock som oklart vart de skulle åka med tåget.

- Resa 13: Av den danska domen avseende chauffören C.B. framgår att de flyktingar som hördes inför rätten ville till Sverige, även om bilen skulle stanna i Kolding (tilläggsprotokoll 5, s. 7–11).
- Resa 14: Vittnet Q.S. har uppgett att slutmålet för hans resa var Sverige. Efter att bilfärden avbrutits i Tyskland tog han sig också hit, där han numera bor. Med tanke på att han fick skjuts av den tyska polisen till tågstationen i Tyskland hade han goda möjligheter att ansöka om asyl i Tyskland om han hade önskat detta.
- Resa 15: Denna bil färdades tillsammans med bilen i resa 14. De stoppades på samma plats. Detta visar att även resa 15 hade Sverige som slutmål, oavsett om flyktingarna skulle åka tåg från Kolding i Danmark till Malmö eller inte. Visserligen fick M.S. omkring en vecka före avfärden ett SMS om att någon hade ”en grupp i Italien som vill till Tyskland” (tilläggsprotokoll 1, s. 46). Tingsrätten bedömer dock att detta SMS måste avse någon annan resa än 14 och 15, eftersom båda bilarna i resorna 14 och 15 nästan tog sig in i Danmark. SMS:et visar dock att vissa av de resor som M.S. organiserade inte hade Sverige som slutmål.
- I november 2014 chattade M.S. på WhatsApp med en oidentifierad person, som ville ha hjälp med en person som hade sin mamma i Sverige och som inte kunde vänta på ett beslut om uppehållstillstånd pga. anknytning till henne (chattbilagan, s. 45). Vid en okänd tidpunkt skickade någon ett meddelande på Viber till M.S. om att M.S. skulle hämta ”lite folk i Italien som vill komma till Sverige” (chattbilagan, s. 135). Dessa meddelanden kan visserligen inte knytas till någon specifik resa, men de talar för att vissa av de resor som M.S. organiserade hade Sverige som slutmål. I ljuset av vad som framgår om de enskilda resorna ger detta dock stöd för att vissa av körningarna till Kolding endast var en etapp på väg mot Sverige. Kolding förefaller alltså ha valts med anledning av järnvägsförbindelserna där, snarare än som resmål i sig. I några fall förefaller dock avsikten ha varit att flyktingarna skulle resa vidare inom Danmark.

Mot ovanstående bakgrund gör tingsrätten bedömningen att det endast kan anses bevisat att resorna 1–4 och 13–15 syftade till att främja att flyktingarna till övervägande del skulle komma till Sverige. De uppgifter som redovisas ovan avseende dessa resor stöds i tillräcklig grad av utredningen i övrigt. De gärningspersoner som medverkade vid respektive resa måste ha varit medvetna om resenärernas slutdestination. Detta ligger i sakens natur vid researrangemang, oavsett om de är straffbara eller inte. Det gäller i synnerhet för en så pass lång bilresa som Milano-Kolding. M.S. kan knytas till en rad identitetshandlingar för andra personer, vilket visar att han inte är främmande för att hjälpa personer att passera gränser utan nödvändiga handlingar. Han har träffat såväl flyktingar samt chaufförer i Milano. Han kan därför inte ha undgått att känna till flyktingarnas slutdestination. Denna slutsats gäller även S.S. och J.M. i den utsträckning har medverkat vid utförandet av gärningen.

För resorna 5–12 är inte bevisningen avseende Sverige som slutdestination tillräckligt stark.

6.9 Hur ska gärningen bedömas?

Till följd av bedömningen av frågan om Sverige var flyktingarnas slutdestination ska S.S., M.S. och J.M. frikännas vad gäller resorna 5–12.

Mot bakgrund av de bedömningar som gjorts ovan ska M.S. dömas för resorna 1–4 och 13–15 (dvs. sju resor) i enlighet med åklagarens gärningsbeskrivning avseende hans roll i verksamheten. Det kan inte anses styrkt att han utöver de specifika resorna har organiserat människosmuggling med inriktning på just Sverige.

Vid bedömningen av om det är fråga om grovt brott eller inte ska vissa omständigheter beaktas särskilt (20 kap. 9 § andra stycket utlänningslagen). Av lagtextens ordalydelse följer dock att dessa omständigheter inte uttömmande. I rättspraxis har

omfattningen av verksamheten tillmätts stor betydelse. I M.S. fall rör det sig om 83 flyktingar och sju resor. Mot bakgrund av omfattningen av verksamheten ska gärningen bedömas som grovt organiserande av människosmuggling.

Tingsrätten finner dock inte att gärningen har innefattat ett systematiskt utnyttjande av flyktingars utsatta situation. Att flyktingar betalar för människosmuggling ligger i sakens natur och innebär inte i sig att en viss gärning ska bedömas som grovt brott. I förevarande mål har visserligen ett visst antal barn fått sitta på golvet eller i något fall i bagageutrymmet i en bil. Även om detta förfarande inte uppfyller de trafiksäkerhetskrav som gäller i Sverige rör det sig inte om något sådant hänsynslöst agerande som bör föranleda att gärningen rubriceras som grov. För detta krävs enligt tingsrättens bedömning ett mer kvalificerat utnyttjande eller förnedrande inslag, såsom att alltför många personer transporteras i en båt som därmed riskerar att sjunka, att en båt inte är sjövärdig eller en bil är uppenbart trafikfarlig, att personer transporteras i en biltrailer eller liknande utrymme som inte kan öppnas inifrån (jfr prop. 2003/04:35 s. 86).

Snarare förhåller det sig på det sättet att M.S. av vissa har uppfattas som en hjälpsam och pålitlig person, särskilt i jämförelse med andra människosmugglare som bedrev verksamhet i Milano vid denna tidpunkt. Det gäller i vart fall F.H. Utredningen talar också för att M.S. har varit mån om att flyktingar inte skulle betala mer än ca 600 euro per vuxen, vilket mot bakgrund av bl.a. L.S.s vittnesmål framstår som ett relativt lågt belopp i sammanhanget. Även om M.S. också har agerat i vinstsyfte, har inte åklagarna motbevisat att han också drivs av en vilja att hjälpa personer från Syrien att fly undan kriget. Detta förhållande bör påverka straffvärdet.

J.M. ska dömas för resorna 3, 4 och 13–15 (fem resor och 65 flyktingar) vad gäller de två sista strecksatserna i beskrivningen av hans roll i gärningsbeskrivningen. Även omfattning av denna brottslighet gör att gärningen bör rubriceras som grovt

organisering av människosmuggling. Det kan inte anses styrkt att han utöver de specifika resorna har organiserat människosmuggling med inriktning på just Sverige.

Av bedömningen av S.S. agerande ovan framgår att han i och för sig har gjort sig skyldig till det som åklagarna har påstått avseende hans medverkan och roll. Frågan är då om han var införstådd med hela brottsplanen och om han ska anses vara så delaktig i denna att han ska dömas som medgärningsman, alternativt om han ska anses som medhjälpare till andras gärning. Det kan återigen nämnas att också åklagarna har åberopat bevisning ”till vederläggande av att S.S. varit styrande i planeringen och genomförandet av brottsplanen” (aktbilaga 212). I detta avseende är det av intresse att S.S. endast kan kopplas till tio av de 15 resorna, genom hans befattning med bilarna. Som framgår ovan har tingsrätten bedömt honom som en målvakt i Al Rayan AB. Även avseende de hyrningar som har gjorts i hans eget namn snarare än i bolagets, får han anses ha agerat målvakt i den bemärkelsen att ansvaret för hyrningarna skulle falla på honom snarare än andra personer som organiserat resorna. Det har inte framkommit att han skulle ha tjänat någon nämnvärd summa pengar på gärningen.

Av det totala antalet resor (15) har nio påbörjats i Milano vid en tidpunkt då S.S. befann sig i Irak. Utredningen visar inte att S.S. har skaffat fram chaufförer eller flyktingar till resorna. Det framgår inte heller att han tagit betalt, planerat hur körningarna skulle genomföras eller övervakat hur de förlöpte. Sammantaget bedömer tingsrätten att det är uppenbart att S.S. har haft en så begränsad roll att han inte kan anses som medgärningsman.

Åklagarna har pläderingsvis anfört att S.S. gärning i andra hand ska bedömas som medhjälp till det aktuella brottet och att gärningsbeskrivningen ger utrymme för att döma på så sätt. Frågan har alltså berörts under huvudförhandlingen. För sådan medhjälp finns en särskild straffbestämmelse i 20 kap. 9 § fjärde stycket

utlänningslagen. Den särskilda bestämmelsen innebär att ansvar för medhjälp uppkommer om personen i fråga insåg eller hade skälig anledning att anta att resan anordnats i vinstsyfte genom sådan verksamhet som avses i första–tredje styckena i paragrafen. Medhjälparen behöver inte själv ha något vinstsyfte (prop. 1993/94:52 s. 16 och 19). Såväl den som tillhandahåller transportmedlet som den som utför själva transporten omfattas, likväl som viss annan hjälp (a. prop. s. 19).

Enligt tingsrättens mening får gärningspåstående anses innefatta ett alternativt påstående om medhjälp i form av att hjälpa en utlänning att resa till Sverige. Det gäller särskilt påståendena om att S.S. ska ha ”främjat att utlänningar rest” och att han hyrt fordon för att ”använda dem i smuglingen” samt att han ”medverkat vid transport”.

Förutsättningarna för att döma för medhjälp är uppfyllda med tanke på M.S. och J.M:s gärning och det förhållandet att S.S. varit på det klara med vinstsyftet. S.S. ska alltså dömas för medhjälp till grovt organiserade av människosmuggling. Han har visserligen skaffat fram fordon till resorna 3–11 och 13. Mot bakgrund av bedömningen av frågan om slutdestinationen för resorna ska han dock dömas för medhjälp till M.S. och J.M:s gärning endast såvitt gäller resorna 3, 4 och 13.

6.10 Vilken påföljd ska M.S. dömas till?

M.S. förekommer sedan tidigare i nio avsnitt i belastningsregistret. Dessa saknar dock nämnvärd betydelse i förevarande mål. Kriminalvården har utfört en personutredning avseende M.S. och har i detta sammanhang anfört att M.S. har ett övervakningsbehov.

Straffskalan för grovt organiserande av människosmuggling är fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Åklagarna har uppgett att M.S., vid fullt bifall till åtalet, ska dömas till ett fängelsestraff om i vart fall tre år och sex månader. Tingsrätten instämmer i att straffvärdet vid en sådan bedömning hade uppgått till ungefär detta.

Med tanke på den bedömning som nu har gjorts i skuldfrågan, även vad gäller M.S. motiv för verksamheten, torde straffvärdet något överstiga två års fängelse. Det bör i det sammanhanget nämnas att verksamheten har varit förslagen och att flyktingarna har transporterats långa sträckor.

Med beaktande av att M.S. varit häktad med restriktioner under tre månaders tid och att detta förefaller ha påverkat honom särskilt hårt, bör dock straffmättningsvärdet stanna vid fängelse i två år. Tingsrätten anser inte att det förhållandet att M.S. gav polisen koden till sin iPhone utgör en sådan uppgift av väsentlig betydelse som avses i 29 kap. 5 § första stycket 5 brottsbalken.

Någon än fängelse är utesluten med tanke på straffmättningsvärdet.

Med tanke på den praxis som finns från Hovrätten över Skåne och Blekinge vad gäller människosmuggling bör även organiserande av människosmuggling anses vara ett brott av sådan art att fängelse normalt sett ska väljas som påföljd. Frågan är dock av mindre praktisk betydelse i M.S. fall med tanke på straffvärdet.

6.11 Vilken påföljd ska J.M. dömas till?

J.M. förekommer inte sedan tidigare i belastningsregistret vad gäller något brott av betydelse i detta mål. Kriminalvården har genomfört en personutredning beträffande J.M. och bedömt att han lever under ordnade förhållanden samt att det inte finns förutsättningar för en skyddstillsyn som påföljd.

J.M. döms nu för ett färre antal resor än M.S. Påståendet om hans ledande roll i verksamheten har inte kunnat styrkas. Snarare talar utredningen för att han har varit mindre drivande i verksamheten än M.S. Mot den bakgrunden bedömer tingsrätten att det sammantagna straffvärdet för hans gärning motsvarar fängelse i ett år och sex månader. Eftersom det saknas förutsättningar för att välja någon annan påföljd ska han dömas på så sätt.

6.12 Vilken påföljd ska S.S. dömas till?

Inte heller S.S. förekommer i belastningsregistret vad gäller något som har betydelse i detta mål. Kriminalvården har utfört en personutredning avseende S.S. och anfört att han lever under ordnade förhållanden, att han inte har något övervakningsbehov samt att han är lämplig för samhällstjänst. S.S. har också samtyckt till att utföra samhällstjänst.

S.S. döms nu för medhjälp till grovt organiserande av människosmuggling såvitt gäller resorna 3, 4 och 13. Dessa resor omfattar ett relativt stort antal flyktingar. Å andra sidan har S.S. medhjälp i huvudsak inskränkt sig till att hyra ett antal fordon. Hans agerande kan närmast beskrivas som motsatsen till förslaget, eftersom det i vart fall för tingsrätten framstår som uppenbart att han skulle drabbas av konsekvenser till följd av detta. Han har inte varit införstådd med hela brottsplanen. Även om han har haft ett personligt vinstsyfte framstår det som oklart om han har gjort någon vinning av betydelse på gärningen. Tingsrätten betraktar honom närmast som ett redskap för M.S. och J.M:s gärning. Mot denna bakgrund bedömer tingsrätten straffvärdet för S.S. medhjälpsgärning inte överstiger fängelse i nio månader.

Även vid medhjälp av nu aktuellt slag finns det enligt tingsrättens bedömning en stark presumtion för att bestämma påföljden till fängelse. Det s.k. artvärdet är dock lägre för medhjälp av nu aktuellt slag jämfört med ett självständigt brott. S.S. försvarare och åklagarna är också ense om att S.S. kommer att förlora sin taxilegitimation vid en fällande dom mot honom. Det finns skäl att anta att detta kommer att drabba honom hårt. Detta talar för att välja en annan påföljd.

Enligt tingsrättens mening finns det inte någon påtaglig risk för att S.S. återfaller i brott. Mot denna bakgrund ska han dömas till villkorlig dom i förening med samhällstjänst som motsvarar nio månaders fängelsestraff.

6.13 Ska något utbyte av brott förverkas?

Ersättning som har lämnats av t.ex. en flykting till den som har begått brott enligt den aktuella bestämmelsen ska förverkas (20 kap. 10 § utlänningslagen). Detsamma gäller annat utbyte av sådant brott. Bestämmelsen omfattar även ersättning som har lämnats för att täcka kostnader, såsom bensinkostnader för en resa. Därutöver får även egendom som har använts som hjälpmedel förklaras förverkad i vissa fall. Förverkande får dock inte ske om det är uppenbart oskäligt.

Begäran om förverkande i detta mål grundas på de 15 resorna. Den har beräknats utifrån en förmodad vinst, dvs. efter avdrag för kostnader.

De tilltalade har frikänts från ansvar för resorna 5–12. För alla av resorna gäller att de har avbrutits av polis i andra länder, varvid flyktingarna har fått fortsätta på egen hand. I vissa fall har kontanta medel från chaufförerna tagits i beslag. De kontanter som har tagits i beslag har i några fall förverkats enligt respektive lands lagstiftning. Med tanke på verksamhetens natur finns det skäl att anta att minst hälften av priset för resorna har betalats i förväg. I vissa fall skulle dock flyktingarna betala en del av kostnaden vid ankomst till Danmark, vilket inte har skett pga. polisingripande. Det framstår alltså som att full ersättning för resorna 1–4 och 13–15 har nått fram till S.S., M.S. eller J.M. Trots detta framstår begäran om förverkande avseende 10 000 kr per resa som måttligt med tanke på att 600–700 euro förefaller ha varit gängse pris för en vuxen flykting och att M.S. gett uttryck för att verksamheten genererade en vinst om 20 000–30 000 kr per dag (chattbilagan, s. 153). Det senare beloppet kan visserligen vara något överdrivet.

Mot bakgrund av M.S. resor till Milano får han antas ha tagit emot betalning från flyktingar. Det är skäligt att 10 000 kr per resa, dvs. 70 000 kr, förverkas från M.S. J.M., som tingsrätten utgår från har fått del av betalningarna via M.S., ska solidariskt med M.S. svara för 50 000 kr av detta belopp. Något utbyte av brott bör

inte förverkas från S.S., eftersom han inte har varit delaktig i hela brottsplanen och det saknas tillräckliga skäl för att anta att någon betalning har kommit honom till del.

6.14 Ska M.S., J.M. och S.S. meddelas kvarstad?

Mot bakgrund av bedömningen av frågan om förverkande ovan uppkommer frågan om tingsrätten ska besluta om kvarstad i enlighet med åklagarens begäran om detta. För detta krävs att det skäligen kan befaras att personen i fråga på något sätt undandrar sig att betala det förverkade beloppet. Enligt tingsrättens mening saknas det skäl för ett sådant antagande beträffande J.M. M.S. har däremot lämnat sådana uppgifter om målvaktsförhållanden och om metoder för att undandra sig verkställighet från Kronofogdemyndigheten att det finns en påtaglig risk för att han på något sätt undandrar sig att betala beloppet. Kvarstad ska därför beslutas avseende M.S. I fråga om S.S. saknas skäl för kvarstad.

6.15 Ska brottsverktygen förverkas?

Begäran om förverkande av brottsverktyg har stöd i lag. Dessa föremål ska därför förverkas.

6.16 Ska en viss handling vara kvar i beslag?

Beslaget av en polisrapport ska bestå till dess att domen har vunnit laga kraft.

6.17 Ska de offentliga försvararna tillerkännas begärd ersättning?

De offentliga försvararna har begärt ersättning för 248, 270 och 272 timmars arbete samt tidsspillan m.m. Tidsåtgången framstår från tingsrättens perspektiv som rimlig i förhållande till den mycket komplicerade utredningen, den omfattande huvudförhandlingen och de rättsfrågor m.m. som målet rör. Försvararna ska alltså få den ersättning som de har begärt. Det bör framhållas att försvararna överlag har tillvaratagit sin respektive klients intressen med mycket stor skicklighet och omsorg. Med

tanke på att de tilltalade till övervägande del frikänns men att de trots detta döms till kännbara påföljder bör staten svara för kostnaderna för försvaret.

6.18 Övriga frågor

S.S., M.S. och J.M. är skyldiga att betala en avgift till brottsofferfonden. Det gäller alla som döms för brott av nu aktuellt slag.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (DV 400)

Överklagandet adresseras till Svea hovrätt men ges in till tingsrätten senast den 3 januari 2017.

Niklas Schüllerqvist

I avgörandet har rådmannen Niklas Schüllerqvist samt nämndemännen I.C., J.O.G. och E.S. deltagit. Rätten är enig.

Två avräkningsunderlag bifogas domen.